

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU
ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO 2001-2016**



ZLECENIODAWCA:



POWIAT CIESZYŃSKI

ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn

tel.: 33 477 71 44, faks: 33 477 73 33

mail: wr@powiat.cieszyn.pl, www.powiat.cieszyn.pl

ZLECENIOBIORCA:



EKO – TEAM KONSULTING

ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała

tel.: 33 498 53 53, faks: 33 498 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak,

Institucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

Iwona Menka - Wydział Rozwoju i Funduszy Europejskich Starostwa Powiatowego w Cieszynie

Maja Kowalska - Wydział Rozwoju i Funduszy Europejskich Starostwa Powiatowego w Cieszynie

Fotografia na okładce pochodzi z galerii fotografii ze strony internetowej Powiatu Cieszyńskiego

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	5
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH AKTUALIZACJI „STRATEGII ROZWOJU ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO 2001-2016” I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM.....	7
2.1 POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	18
2.1.1 Prawodawstwo Unii Europejskiej	18
2.1.2 Dokumenty szczebla krajowego i wojewódzkiego	18
3. STAN ŚRODOWISKA.....	22
3.1 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMÓW W TYM ZAKRESIE	22
3.1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia	22
3.1.2 Warunki klimatyczne	24
3.1.3 Hydrografia	24
3.1.4 Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne, warunki glebowe	25
3.1.5 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe.....	27
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM..	36
4.1 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	36
4.2 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	36
4.3 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	37
4.4 HAŁAS	38
4.5 PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE	38
5 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	41
6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	45
6.1 PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY	55
7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	62
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	63
9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	64
10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	65
11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	66

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Powiat cieszyński na tle jednostek geomorfologicznych (wg. Gilewskiej) województwa śląskiego	22
Rysunek 2 Ukształtowanie terenu województwa śląskiego	23
Rysunek 3 Powiat cieszyński na tle jednostek fizyczno - geograficznych (wg. Kondrackiego) województwa śląskiego	23
Rysunek 4 Położenie powiatu cieszyńskiego w zlewniach rzek województwa śląskiego.....	24
Rysunek 5 Powiat cieszyński na tle budowy geologicznej województwa śląskiego	26
Rysunek 6 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych województwa śląskiego.....	27
Rysunek 7 Granice Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny.....	29

Rysunek 8 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny)	30
Rysunek 9 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”	31
Rysunek 10 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe”	32
Rysunek 11 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski”	33
Rysunek 12 Elementy krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska w województwie śląskim i powiat cieszyński na ich tle.....	34
Rysunek 13 Obszary przyrodniczo cenne na tle mapy powiatu cieszyńskiego	35
Rysunek 14 Jakość wód powierzchniowych powiatu cieszyńskiego na tle województwa śląskiego.....	37

SPIS TABEL

Tabela 1 Kluczowe cele i projekty zapisane w projekcie aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016”	9
Tabela 2 Przewidywane negatywne i pozytywne skutki braku realizacji postanowień aktualizacji „Strategii...”	42
Tabela 3 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska	46
Tabela 4 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska	59

WSTĘP

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” (zwanej w dalszej części opracowania Prognozą...) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” przygotowana została przez EKO-TEAM Konsulting z Bielska-Białej.

1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Metodyka opracowania jak również treść Prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (...) powinna:

- Zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- Określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- Określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- Określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- Określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- Określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- Przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- Przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- Zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- Zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- Zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- Zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Treść prognozy oddziaływania na środowisko została także podporządkowana uzgodnieniu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach nr NS-NZ.042.23.2012.MD z dnia 7 marca 2012 roku oraz zakresowi i stopniowi szczegółowości prognozy uzgodnionemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach uzgodnieniem nr WOOŚ-BB.411.7.2012.AB z dnia 2 marca 2012 roku.

Do przeprowadzenia wymienionych powyżej prac wykorzystano materiały i dokumenty zebrane samodzielnie przez Wykonawcę, są to także dokumenty będące punktem wyjścia dla aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016”.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH AKTUALIZACJI „STRATEGII ROZWOJU ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO 2001-2016” I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM

Projekt aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” został opracowany zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa. Cele i zadania przedstawione w aktualizacji „Strategii...” wpisują się w strategię postępowania w zakresie ochrony środowiska zawarte w dokumentach na poziomie regionalnym, tj.:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”,
- Program ochrony środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018,
- Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Program wykorzystania wód podziemnych, w szczególności termalnych i leczniczych, w wybranych obszarach Województwa Śląskiego,
- Program małej retencji dla Województwa Śląskiego,
- Strategia ochrony przyrody Województwa Śląskiego,
- Strategia rozwoju pogranicza Polsko – Czeskiego,
- Strategia rozwoju pogranicza Polsko – Słowackiego,

oraz obowiązujących dokumentach powiatowych, tj.:

- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Śląska Cieszyńskiego 2001-2016 – przyjęta uchwałą nr XL/339/02 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 28 czerwca 2002 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015- przyjęty uchwałą nr XXVI/244/08 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2008 roku.

W kontekście obowiązujących przepisów opracowany dokument ma stanowić podstawę planowania strategicznego w zakresie Polityki Ekologicznej Państwa oraz przenosić jej cele na poziom Powiatu Cieszyńskiego przy jednoczesnym uwzględnieniu regionalnych problemów ekologicznych. Założenie aktualizacji „Strategii...” jest takie by stworzyła podstawy wspierania rozwoju lokalnego oraz zbudowała struktury współpracy różnych podmiotów życia społecznego i gospodarczego, które pozwolą na zrównoważony rozwój powiatu czyli rozwój społeczny, gospodarczy i ekologiczny.

„Strategia Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” to oficjalna nazwa dla Strategii Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego. Jest ona dokumentem powstałym w wyniku działań Powiatu Cieszyńskiego i Związku Komunalnego Ziemi Cieszyńskiej. Dokument ten jest wyrażeniem woli społeczeństwa lokalnego w celu realizacji wspólnych zamierzeń prowadzących do trwałego rozwoju oraz wzrostu gospodarczego przy jednoczesnych działaniach chroniących środowisko.

W związku z powyższym aktualizacji „Strategia...” ma za zadanie tworzyć trwałe podstawy pod rozwój lokalny, a poprzez system wdrażania, monitoringu i ewaluacji jej zapisów budować struktury współpracy różnych podmiotów życia społecznego i gospodarczego, które pozwolą na zrównoważony rozwój tego regionu. Podstawy rozwoju mają być tworzone na płaszczyźnie siedmiu domen strategicznych:

1. Edukacji,
2. Turystyki i sportu,
3. Kultury,
4. Ochrony środowiska,
5. Ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
6. Przedsiębiorczości,
7. Współpracy transgranicznej.

W ramach każdej z domen strategicznych zaproponowano cele strategiczne i cele operacyjne, a także konkretne projekty.

Aktualizacja „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” obejmuje:

- Diagnozę strategiczną Ziemi Cieszyńskiej sporządzoną w oparciu analizą słabych i mocnych stron powiatu oraz szans i zagrożeń jego rozwoju,
- Zapis planu działania zawierający cele strategiczne o operacyjne określające główny kierunek rozwoju powiatu oraz projekty na których podmioty życia społecznego planują się skupić,
- Rekomendacje do wdrożenia aktualizacji „Strategii...”

W ujęciu przestrzennym aktualizacja „Strategia...” dotyczy powiatu cieszyńskiego w jego granicach administracyjnych. Określone działania są adresowane do wszystkich podmiotów mających realne, prawno-finansowe możliwości ich podejmowania.

Dla każdej domeny strategicznej utworzone zostały cele strategiczne i cele operacyjne, a także projekty do realizacji. Zawierają one schemat działań planowanych do realizacji na terenie powiatu cieszyńskiego.

Projekty te są realizowane przez Powiat Cieszyński, oraz podmioty działające na obszarze powiatu, a także w niektórych przypadkach przez samorządy gminne, przedsiębiorstwa, mieszkańców.

Całość planowanych strategicznych zadań do zrealizowania do 2016 roku zamykają rekomendacje do wdrażania aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016”. Rekomendacje wdrożeniowe zawierają ogólny zapis działań, jakie należy podjąć w celu realizacji zapisów aktualizacji „Strategii...”, a następnie ich monitoringu i ewaluacji.¹

Aktualne zapisy aktualizacji „Strategii...” zostały skorelowane zarówno z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”.

¹ Aktualizacja Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016, 2012

Tabela 1 Kluczowe cele i projekty zapisane w projekcie aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016”

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
EDUKACJA					
1.	Zapewnienie wysokiej jakości na wszystkich poziomach kształcenia młodzieży Śląska Cieszyńskiego oraz osób z innych regionów i zagranicy	1.1	Promowanie potencjału edukacyjnego Śląska Cieszyńskiego	1.1.1	Intensywna promocja potencjału edukacyjnego wśród mieszkańców Śląska Cieszyńskiego
				1.1.2	Promowanie dziedzictwa kulturowego regionu cieszyńskiego
		1.2	Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców Śląska Cieszyńskiego	1.2.1	Zapewnienie dostępności kształcenia na wszystkich poziomach edukacji
				1.2.4	Zwiększenie możliwości korzystania przez mieszkańców z nowoczesnych technik informatycznych
				1.2.8	Podniesienie rangi szkolnictwa zawodowego
		1.3	Rozwój bazy kadrowej i materialnej placówek oświatowych	1.3.1	Modernizacja bazy materialnej placówek edukacyjnych
				1.3.5	Stworzenie profesjonalnych pracowni edukacyjnych Powiatu Cieszyńskiego
		1.4	Racjonalizacja sieci oraz kierunków kształcenia dostosowanego do potrzeb zrównoważonego rozwoju regionu	1.4.1	Współpraca jednostek samorządu terytorialnego w określeniu racjonalnej sieci placówek edukacyjnych na Śląsku Cieszyńskim
1.4.3	Rozwój Centrum Kształcenia Praktycznego dla potrzeb edukacji zawodowej				
1.5	Rozwój różnorodnych form samorządności wśród dzieci i młodzieży	1.5.1	Zwiększenie nacisku w edukacji na problematykę społeczeństwa obywatelskiego		
1.6	Integracja środowisk zainteresowanych rozwojem edukacji na Śląsku Cieszyńskim	1.6.4	Współpraca szkół uczelni i publicznych służb zatrudnienia w zakresie realizacji programów europejskich służących zwiększeniu mobilności młodzieży		
1.7	Rozwój edukacji i doksztacania dorosłych na Śląsku Cieszyńskim	1.7.3	Prowadzenie działań mających na celu rozbudzenie wśród dorosłych świadomości potrzeby doksztacania się		
		1.7.6	Rozwój sieci Gminnych Centrów Informacji		
1.8	Wspieranie działań organizacji pozarządowych	1.8.1	Organizacja systemu dworactwa, konsultacji, szkoleń i pomocy administracyjno-biurowej dla organizacji pozarządowych działających na rzecz edukacji		
2.	Rozwój ośrodków akademickich w powiecie cieszyńskim dysponujących nowoczesnymi kierunkami kształcenia zbieżnymi z potrzebami zrównoważonego	2.1	Wspieranie istniejących i tworzenie nowych szkół wyższych w Powiecie Cieszyńskim	2.1.1	Stopniowe poszerzanie bazy techniczno-lokalowej w Powiecie Cieszyńskim dla potrzeb nowo tworzonych kierunków kształcenia wyższego
				2.1.3	Promocja szkół wyższych Powiatu Cieszyńskiego w materiałach reklamowych gminy, powiatu oraz Związku Komunalnego Ziemi Cieszyńskiej
				2.1.5	Tworzenie nowych szkół wyższych

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
	rozwoju regionu				
3.	Powiat Cieszyński, powiatem ludzi wykształconych i mobilnych na rynku pracy	3.1	Wspieranie działań służących wzmocnieniu osób poszukujących pracy		
		3.2	Współpraca trzech sektorów (przedsiębiorca, samorząd, organizacje pozarządowe) ukierunkowana na zmiany gospodarcze	3.2.3	Zwiększanie dostępności do poradnictwa zawodowego od przedszkola do emerytury
TURYSTYKA I SPORT					
1.	Wypracowanie i realizacja całościowej regionalnej koncepcji rozwoju turystyki	1.1	Analiza turystyczna regionu w celu wyodrębnienia jego głównych atrakcji	1.1.1	Stworzenie systemu stałego monitorowania sektora turystycznego Śląska Cieszyńskiego
		1.2	Wypracowanie lokalnego porozumienia na rzecz rozwoju turystycznego Śląska Cieszyńskiego	1.2.1 1.2.3	Wypracowanie zasad i form współpracy w dziedzinie rozwoju turystyki na Śląsku Cieszyńskim Realizacja dworactwa, konsultacji, szkoleń i pomocy administracyjno-biurowej dla organizacji pozarządowych działających na rzecz turystyki
		1.3	Stworzenie całościowej, unikatowej i atrakcyjnej oferty turystycznej dla Śląska Cieszyńskiego	1.3.1 1.3.2 1.3.5	Wypracowanie całościowej oferty turystycznej Śląska Cieszyńskiego Prowadzenie monitoringu ruchu turystycznego na Śląsku Cieszyńskim Zagospodarowanie atrakcyjnych turystycznie terenów powiatu zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
		1.4	Stworzenie zintegrowanego wizerunku regionu opierającego się na połączeniu głównych atrakcji regionalnych	1.4.1 1.4.2 1.4.5 1.4.6	Prowadzenie wspólnej spójnej promocji turystycznej Śląska Cieszyńskiego Przygotowanie spójnych materiałów promocyjnych Rozwój sieci punktów informacji turystycznej w regionie Zachowanie i rozwój jednolitego systemu oznakowania turystycznego regionu
2.	Rozwój gospodarczy Śląska Cieszyńskiego poprzez rozwijanie ruchu turystycznego	2.1	Opracowanie systemu działań finansowych i ekonomicznych sprzyjających przedsięwzięciom pro-turystycznym na Śląsku Cieszyńskim	2.1.2	Promowanie wspólnych inwestycji (spółki obiektowe)
		2.2	Przygotowanie instytucji i osób fizycznych w regionie do profesjonalnego rozwijania turystyki na Śląsku Cieszyńskim	2.2.1 2.2.3	Prowadzenie edukacji turystycznej w regionie Stałe podnoszenie standardu i jakości usług turystycznych
		2.3	Wypracowanie zasad współpracy w rozwijaniu turystyki między samorządami terytorialnymi a podmiotami gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi	2.3.1	Wspieranie działalności podmiotów działających w dziedzinie rozwoju turystyki

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
3	Zapewnienie wysokiego standardu bazy sportowo – rekreacyjnej	3.1	Opracowanie wieloletniego programu rozwoju bazy sportowo - rekreacyjnej	3.1.1	Tworzenie kompleksów rekreacyjno-sportowych na obszarach zurbanizowanych powiatu cieszyńskiego zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
				3.1.2	Poprawa i rozwój istniejącej infrastruktury rekreacyjno-sportowej
		3.2	Promowanie sportu i rekreacji oraz imprez sportowo - rekreacyjnych	3.2.5	Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu
				3.2.6	Promowanie sportu i aktywności osób niepełnosprawnych
KULTURA					
1	Zwiększenie dostępu wszystkim mieszkańcom Śląska Cieszyńskiego do kultury oraz edukacji regionalnej, artystycznej i kulturalnej	1.1	Edukacja kulturalna i artystyczna	1.1.1	Wspieranie edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci i młodzieży w poszczególnych grypach wiekowych
		1.2	Edukacja regionalna	1.2.1	Edukacja regionalna w szkołach i ośrodkach kultury
2	Zachowanie i kultywowanie lokalnych tradycji oraz ochrona krajobrazu kulturowego Śląska Cieszyńskiego	2.1	Spożytkowanie potencjału działających w sferze kultury lokalnych organizacji i grup nieformalnych oraz twórców dla wzbogacenia oferty turystycznej i promocji Śląska Cieszyńskiego	2.1.1	Prowadzenie ewidencji działających na Śląsku Cieszyńskim twórców kultury, zespołów twórczych, lokalnych organizacji itd. oraz opracowanie oferty udostępniania i prezentacji dorobku
		2.2	Informowanie społeczeństwa o wartościach kulturowych Śląska Cieszyńskiego oraz propagowanie idei sposobów ochrony dziedzictwa kulturowego	2.2.1	Opracowanie i wydanie monografii historycznej Śląska Cieszyńskiego
				2.2.2	Oznaczenie obiektów zabytkowych
				2.2.6	Propagowanie kultury wsi cieszyńskiej
		2.3	Wspieranie rozwoju i promowanie Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Książnicy Cieszyńskiej oraz Uniwersytetu Śląskiego		
		2.4	Opracowanie i wdrożenie projektu opieki nad zabytkami		
		2.5	Kompleksowa ochrona dóbr kultury	2.5.2	Inwentaryzacja zabytków kultury
				2.5.4	Inwentaryzacja działających na terenie powiatu tradycyjnych zakładów rzemieślniczych i przemysłowych, gospodarstw rolnych stosujących tradycyjne narzędzia i formy gospodarowania oraz innych tradycyjnych i zanikających form aktywności gospodarczej, a także opracowanie i prezentacja oferty zwiedzania tych miejsc skierowanej do organizatorów turystyki oraz szkół
				2.5.5	Prowadzenie skansenu y Muzeum Beskidzkim w Wiśle
		2.6	Rewitalizacja zabytkowych obszarów w miejscowościach o zachowanym układzie historycznym (Cieszyn, Skoczów, Strumień, Istebna)	2.6.2	Realizacja planu rewitalizacji

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
3	Wykorzystanie walorów kulturowych dla promocji Powiatu	3.1	Promocja kultury	3.1.1	Promocja kultury skierowana do mieszkańców powiatu w oparciu o działające w sferze kultury instytucje, organizacje pozarządowe, twórców i animatorów kultury
		3.2	Wykorzystanie przygranicznego położenia dla stworzenia systemu polsko – czeskiej i polsko – słowackiej wymiany kulturalnej	3.2.1 3.2.2	Tworzenie i promocja transgenicznej oferty kulturalnej (artystycznej) Tworzenie i promocja transgenicznej oferty kulturalno-oświatowej
OCHRONA ŚRODOWISKA					
1	Poprawa jakości życia mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, szczególnie w zakresie ochrony zdrowia. Zwiększenie atrakcyjności Śląska Cieszyńskiego jako miejsca osiedlania się i lokowania inwestycji	1.1	Rozbudowa infrastruktury technicznej	1.1.1	Regulacja potoków i rzek na terenach istniejącej zabudowy wraz z infrastrukturą techniczną oraz miejsc gdzie planowana jest nowa infrastruktura komunikacyjna.
				1.1.2	Budowa zbiorników małej retencji z zachowaniem życia biologicznego w miejscach gdzie ich budowa i funkcjonowanie nie będzie znacząco ingerować w środowisko.
				1.1.3	Rozbudowa sieci wodociągów publicznych, kanalizacji i budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z zachowaniem możliwości wykorzystania infrastruktury w układzie międzygminnym
		1.2	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego – kształtowanie postaw proekologicznych	1.2.5	Promowanie edukacji ekologicznej w oparciu o Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego” oraz Park Krajobrazowy Beskidy Śląskiego
		1.3	Prowadzenie działań informacyjnych, promujących podejmowane w powiecie przedsięwzięcia ekologiczne	1.3.1	Tworzenie strony internetowej zajmującej się tematyką środowiska naturalnego w powiecie cieszyńskim, w tym również informacji przestrzennej
		1.4	Współdziałanie gmin i powiatu celem opracowania procedur działań proekologicznych	1.4.1	Zaproponowanie ujednoczonych w skali powiatu przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia tzn. niskiej emisji w oparciu o Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu
		1.5	Promocja i wdrożenie niekonwencjonalnych źródeł energii	1.5.1	Prowadzenie analizy i promowanie możliwych do wykorzystania na terenie powiatu cieszyńskiego odnawialnych źródeł energii (woda, wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz, słońce)
				1.5.3	Wspieranie w skali powiatu systemu zachęt dla przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii
1.6	Promocja i wykorzystywanie lokalnych surowców naturalnych	1.6.1	Przeprowadzenie analizy możliwych do wykorzystania na terenie powiatu cieszyńskiego odnawialnych źródeł energii (woda, wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz, słońce)		
1.7	Poprawa wizerunku i ładu przestrzennego powiatu	1.7.2	Prowadzenie konkursów zmierzających do poprawy i ładu przestrzennego powiatu		
2	Zwiększanie dochodów z działalności turystycznej i Powiecie Cieszyńskim prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonego	2.1	Promowanie agroturystyki w Powiecie Cieszyńskim	2.1.2	Prowadzenie systematycznych szkoleń z zakresu agroturystyki i przekwalifikowania gospodarstw rolnych
				2.1.4	Przygotowanie informatora o usługach agroturystycznych w Powiecie Cieszyńskim
		2.2	Rozwój rolnictwa ekologicznego w oparciu o zasadę dobrej praktyki rolniczej w celu produkcji zdrowej żywności	2.2.1	Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w zakresie rolnictwa ekologicznego i zdrowej żywności

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
	rozwoju	2.3	Tworzenie infrastruktury technicznej dla turystyki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	2.3.1 2.3.3	Polepszenie stanu i rozbudowa infrastruktury drogowej Opracowanie projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio – niedzielnego zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego.
		2.4	Stworzenie spójnej na poziomie powiatu i gmin strategii zagospodarowania przestrzennego w obszarze ochrony środowiska zawierającej określenie stref działań gospodarczych na terenie powiatu z wydzieleniem obszarów objętych całkowitą lub częściową ochroną przyrody	2.4.4 2.4.5	Wykonywanie badań geologicznych terenów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo na okoliczność ewentualnego wystąpienia zjawisk osuwiskowych Racjonalne korzystanie ze złóż kopalni w sposób niedopuszczający do naruszenia równowagi w ekosystemie
		2.5	Promocja powiatu jako terenu na którym przestrzegane są obowiązujące normy ochrony środowiska	2.5.2	Wdrożenie systemu stałego monitoringu czystości wód w rzekach i powietrza z wykorzystaniem ruchomej jednostki pomiarowej
		2.6	Ochrona zlewni wód Wisły i Soły	2.6.1	Przygotowanie i realizacja projektu „Ochrona wód zlewni Jeziora Goczałkowickiego”, projektów Planów ochrony dla obszarów Natury 2000
		2.7	Osiągnięcie czystości wód pozwalającej na przywrócenie raka szlachetnego i błotnego w rzekach powiatu	2.7.1	Doprowadzenie do właściwego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej
3	Promowanie i podnoszenie prestiżu powiatu Cieszyńskiego w skali kraju i Europy poprzez wzmacnianie działań mających na celu zachowanie przyrody	3.1	Przebudowa istniejącego drzewostanu	3.1.1	Ciągła przebudowa litych drzewostanów świerkowych, zgodnie z dokumentami planistycznymi urzędu lasu
		3.2	Przywrócenie raka szlachetnego i raka błotnego w rzekach powiatu	3.2.1	Działania informacyjno-promocyjne dla osiągnięcia czystości wód pozwalającej na przywrócenia obecności raków skierowane do mieszkańców wszystkich gmin powiatu
		3.3	Opracowanie programów ochrony gatunków fauny i flory z partnerem czeskim i słowackim	3.3.3	Restytucja innych gatunków roślin i zwierząt cennych ze względów przyrodniczych
		3.4	Popularyzacja różnorodnych form ochrony przyrody	3.4.3	Opracowanie planu ochrony parku krajobrazowego Beskidu Śląskiego, którego zlecenia będą stanowiły „zasady ekologiczne” w powiecie
		3.5	„Sterowanie” ruchem turystycznym	3.5.3	Przygotowanie i udostępnienie informacji o natężeniu ruchu turystycznego na terenie powiatu
		3.6	Prowadzenie stałej współpracy samorządów i innych instytucji ze stroną czeską i słowacką	3.6.1	Doskonalenie transgenicznego monitoringu środowiska naturalnego
		3.7	Uporządkowanie gospodarki odpadami	3.7.1	Realizacja wspólnej polityki samorządów gminnych i powiatowego w oparciu o koncepcję „Nowoczesnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na Ziemi Cieszyńskiej”
		3.8	Wspieranie działań organizacji pozarządowych	3.8.1	Organizacja systemu dworactwa, konsultacji, szkoleń i pomocy administracyjno-biurowej dla organizacji pozarządowych w obszarze ochrony środowiska
OCHRONA ZDROWIA O POMOC SPOŁECZNA					
1	Zapewnienie wysokiego	1.1	Świadczenie usług medycznych na wysokim	1.1.1	Ukończenie rozbudowy Szpitala Śląskiego

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
	standardu świadczeń zdrowotnych		poziomie, w szerokim zakresie i z powszechną ich dostępnością	1.1.5	Stworzenie sieci informacyjnej o dostępności usług medycznych
		1.2	Stworzenie warunków dla pozyskiwania wysoko wykwalifikowanej kadry medycznej oraz podnoszenie jej kwalifikacji	1.2.1	Dążenie do zapewnienia pełnego zakresu specjalistycznych usług medycznych
2	Skuteczny system pomocy społecznej dostosowany do przepisów prawa	2.1	Rozwinięcie różnorodnych form pomocy środowiskowej dla osób potrzebujących	2.1.1 2.1.6	Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej Pomoc osobom niepełnosprawnym w możliwości uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym
		2.2	Weryfikacja istniejącej sieci Domów Pomocy Społecznej	2.2.1	Bieżące monitorowanie funkcjonowania domów pomocy społecznej pod kątem zaspokajania potrzeb środowiskowych
		2.3	Budowanie sprawnego systemu pieczy zastępczej	2.3.2	Promowanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem w tym dalszy rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych
		2.4	Stworzenie efektywnego systemu współpracy w zakresie wykluczenia społecznego	3.4.2	Budowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania wykluczeniu Społecznemu
3	Powstanie i realizacja kompleksowego skoordynowanego programu profilaktyki i promocji zdrowia oraz rozwiązywania problemów społecznych	3.1	Stworzenie lokalnego programu promocji zdrowia	3.1.1	Prowadzenie edukacji zdrowotnej na wszystkich szczeblach kształcenia
		3.2	Tworzenie form współpracy środowisk działających w sferze pomocy społecznej	3.2.1	Działania koordynacyjne, konsultacyjne, doradcze i szkoleniowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dla kadr pomocy społecznej
		3.3	Kontraktacja usług publicznych w zakresie pomocy społecznej i opieki zdrowotnej	3.3.1	Zorganizowane świadczenia usług (w istniejącej bazie) w zakresie: rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dziennej opieki dla upośledzonych umysłowo, osób z zaburzeniami psychicznymi i osób starszych, opieki paliatywnej i innych
		3.4	Wspieranie działań organizacji pozarządowych	3.4.1	Organizacja systemu doradztwa, konsultacji, szkoleń i pomocy administracyjno-biurowej dla organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ					
1	Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	1.1	Stworzenie systemu szkoleniowo - edukacyjnego	1.1.2	Rozszerzenie edukacji z zakresu przedsiębiorczości w placówkach Oświatowych Śląska Cieszyńskiego
		1.2	Opracowanie mechanizmów stałej wymiany informacji pomiędzy środowiskiem przedsiębiorcami a mediami	1.2.2	Opracowanie Biuletynu Informacyjnego dla Przedsiębiorców Śląska Cieszyńskiego i jego rozpowszechnianie za pomocą mediów
		1.3	Stworzenie pakietu ofert inwestycyjnych dla Śląska Cieszyńskiego	1.3.1	Stworzenie bazy danych o ofertach inwestycyjnych Śląska Cieszyńskiego
		1.4	Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	1.4.2 1.4.3 1.4.6	Opracowanie systemu informacji przestrzennej i informacji o terenie Śląska Cieszyńskiego Aktualizacja lokalizacji terenów inwestycyjnych wzdłuż dróg ekspresowych Monitorowanie lokalnego rynku pracy

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
		1.5	Opracowanie kompleksowego i lobbingsowego na rzecz kreowania Śląska Cieszyńskiego, jako przyjaznego regionu dla rozwoju przedsiębiorczości	1.5.3	Promowanie rozwoju otoczenia instytucjonalnego rolnictwa
		1.6	Wspieranie działań organizacji pozarządowych	1.6.1	Organizacja systemu dworactwa, konsultacji, szkoleń i pomocy administracyjno – biurowej dla organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i rynku usług
2	Powołanie organizacji regionalnej wspierającej inicjatywy gospodarcze	2.1	Wzmocnienie działań stowarzyszeń gospodarczych i samorządu gospodarczego Śląska Cieszyńskiego	2.1.3	Rozwijanie współpracy pomiędzy stowarzyszeniami gospodarczymi, samorządem gospodarczym z samorządami gminnymi i powiatowymi Śląska Cieszyńskiego
3	Osiągnięcie zdecydowanej poprawy dostępności komunikacyjnej regionu oraz ochrony środowiska warunkujących rozwój przedsiębiorczości	3.1	Prowadzenie zdecydowanych działań lobbingsowych w celu kontynuacji przebudowy dróg wojewódzkich nr 937 Jastrzębie – Zdrój – Hażlach, 941 Skoczów – Wiśla – Istebna, 942 Salmopol - Wiśla	3.1.2	Współpraca z samorządami czeskimi w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński w zakresie wspierania tych inicjatyw
		3.2	Poprawa infrastruktury drogowej Śląska Cieszyńskiego	3.2.1 3.2.2	Poprawa stanu technicznego dróg gminnych i powiatowych Przebudowa dróg powiatowych dojazdowych do węzłów drogi ekspresowej S-1
		3.3	Utworzenie terminalu logistyczno – przeładunkowego w Kaczycach i Zebrzydowicach	3.3.1 3.3.2	Doprowadzenie do współpracy ze stroną czeską i powstania terminalu logistyczno-przeładunkowego w Zebrzydowicach (portu kolejowo-samochodowego) Doprowadzenie we współpracy ze stroną czeską do powstania terminalu logistyczno-przeładunkowego w Kaczycach (portu kolejowo-samochodowego)
		3.4	Opracowanie kompleksowego programu ochrony środowiska z wykorzystaniem współpracy transgranicznej	3.4.1	Kompleksowa realizacja programu ochrony środowiska w zakresie ochrony wód oraz-w porozumieniu ze stroną czeską-ochrony powietrza
		3.5	Prowadzenie zdecydowanych działań lobbingsowych w celu zmiany kategorii byłej drogi DK1 oraz powiatowych leżących w jej ciągu na kategorię wojewódzką		
		3.6	Rozbudowa węzła Cieszyn - Pastwiska	3.6.2	Opracowanie dokumentacji technicznej
4	Infrastruktura telekomunikacyjna i informatyzacja	4.1	Rozwój szkieletowej teleinformatycznej i lokalnej sieci dostępowej	4.1.1	Tworzenie i rozbudowa sieci infrastruktury informacyjnej
		4.2	Udostępnienie szerokiego zakresu usług świadczonych drogą elektroniczną	4.2.1	Promowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych z zakresu nowych technologii komunikacyjnych w działalności samorządowej administracji publicznej
WSPÓŁPRACATRANSGRANICZNA					
1	Stworzenie optymalnego układu komunikacyjnego oraz sprawnego systemu	1.1	Realizacja zapisów Polsko – Czeskiego modelowego studium przekraczania granic „boder crossing”	1.1.1	Opracowanie projektów technicznych i studiów wykonalności dla poszczególnych zadań wynikających ze Studium
		1.2	Poprawa jakości dróg	1.2.1	Przebudowa dróg powiatowych na odcinku od przejścia granicznego w Kaczycach Górnych do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 937 w Kończycach Wielkich oraz drogi powiatowej od

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
	ruchu granicznego			1.2.2	przejścia granicznego w Kaczycach Dolnych do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 937 w Kończycach Małych Remont z elementami przebudowy drogi powiatowej Cieszyn – Puńców -Dziegielów – Cisownica
				1.2.3	Przebudowa dróg wojewódzkich nr: 941 Skoczów – Wiśła – Istebna oraz nr 943 gr. państwa – Istebna – Koniaków – gr. powiatu żywieckiego (do przejścia granicznego Zwardoń – Skalite z Republiką Słowacką)
				1.2.4	Budowa drogi i mostu na odcinku Jaworzynka – Czadeczka - Cierne
		1.3	Stworzenie infrastruktury towarzyszącej dla towarowego i osobowego ruchu tranzytowego	1.3.1	Budowa i rozbudowa miejsc obsługi podróżnych w Cieszynie – budowa obiektów noclegowych, punktów gastronomicznych
				1.3.2	Budowa i rozbudowa miejsc obsługi podróżnych Skoczowie – budowa obiektów noclegowych, punktów gastronomicznych
				1.3.3	Modernizacja istniejącego dworca kolejowego w Zebrzydowicach do standardów europejskich tzw. Europejska Platforma Logistyczna
2	Stworzenie systemu koordynującego wspólne działania w różnych dziedzinach życia gospodarczego w tym polityki inwestycyjnej	2.1	Stworzenie efektywnego systemu infrastruktury technicznej	2.1.1	Połączenie sieci wodociągowej w pasie przygranicznym
				2.1.2	Połączenie sieci kanalizacyjnej w pasie przygranicznym
				2.1.3	Połączenie sieci gazowej w pasie przygranicznym
				2.1.4	Połączenie sieci grzewczych w pasie przygranicznym
				2.1.5	Połączenie sieci energetycznej w pasie granicznym
				2.1.6	Połączenie sieci teletechnicznej w pasie granicznym
		2.2	Koordinacja transportu zbiorowego	2.2.1	Usprawnienie ruchu turystycznego, handlowego oraz lokalnego poprzez koordynacji rozkładów jazdy
		2.3	Wspólne planowanie przestrzenne	2.3.1	Koordinacja (próby) wzajemnych uzgodnień przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego przy strefie przygranicznej
		2.4	Rozwój polesko – czeskiego systemu współpracy i wymiany informacji gospodarczej		
3	Stworzenie systemu koordynującego w obszarze ochrony środowiska i zarządzania kryzysowego	3.1	Koordinacji działań w zakresie ochrony środowiska	3.1.1	Budowa systemu monitoringu w zakresie ochrony: wód, powietrza, lasów, gleby
				3.1.2	Przygotowanie i realizacja programu „Rewitalizacji rzeki Olzy i jej dorzecza”
		3.2	Koordinacja działań służb zarządzania kryzysowego	3.2.1	Wypracowanie procedury postępowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • pożarnictwa • przeciwdziałania skutkom powodzi • klęsk ekologicznych • zagrożeń chemicznych
4	Stworzenie systemu	4.1	Organizacja i koordynacja w zakresie kultury,	4.1.2	Organizacja rodzinnych rajdów rowerowych

Cel Strategiczny		Cel operacyjny		Projekty*	
	koordynującego wspólne działania w sferze społecznej		sportu, turystyki i rekreacji	4.1.3	Przygotowanie wspólnych zawodów i turniejów sportowych
		4.2	Organizacja i koordynacja działań w zakresie współpracy młodzieżowej	4.2.1	Stworzenie systemu wymiany ofert współpracy
		4.3	Wspieranie działań organizacji pozarządowych	4.3.1	Organizacja systemu dworactwa, konsultacji, szkoleń i pomocy administracyjno-biurowej dla organizacji pozarządowych działających na rzecz współpracy transgenicznej
		4.4	Organizacja i koordynacja działań w zakresie transgranicznego rynku pracy	4.4.2	Współpraca europejskich służb zatrudnienia Polski – Czech – Słowacji w realizacji przedsięwzięć na transgenicznym rynku pracy w ramach „EURES – T Beskidy”

Źródło: projekt aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016, 2012

* w części dotyczącej projektów przedstawiono kluczowe działania w każdym zakresie mogące mieć jakikolwiek wpływ na stan poszczególnych komponentów ochrony środowiska

2.1 POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Analizując cele sformułowane w aktualizacji „Strategii...”, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej powiatu.

2.1.1 Prawodawstwo Unii Europejskiej

Podpisując Traktat Akcesyjny Polska zgodziła się również na respektowanie prawa wspólnotowego zgodnie z przyjętymi w Unii Europejskiej zasadami, a więc z pierwszeństwem przed prawem krajowym oraz z uwzględnieniem bezpośredniego obowiązywania wspólnotowych rozporządzeń.

Ponieważ w odniesieniu do zagadnień dotyczących ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym nie funkcjonuje jeden nadrzędny akt prawny, który regulowałby te kwestie, prognozie oddziaływania na środowisko aktualizacji „Strategii...” uwzględniono między innymi przepisy sprecyzowane w następujących dyrektywach:

- dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.UE.L.79.103.1 z późn. zm.),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U.UE.L.85.175.40 z późn. zm.),
- dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.92.206.7 z późn. zm.),
- dyrektywy Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (Dz.U.UE.L.96.296.55 z późn. zm.),
- dyrektywa Rady 1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. odnosząca się do wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu (Dz.U.UE.L.99.163.41 z późn. zm.),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U.UE.L.01.197.30),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (Dz.U.UE.L.01.309.1),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/3/WE z dnia 12 lutego 2002 r. odnosząca się do ozonu w otaczającym powietrzu (Dz.U.UE.L.02.67.14),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz.U.UE.L.02.189.12),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz.U.UE.L.03.156.17).

2.1.2 Dokumenty szczebla krajowego i wojewódzkiego

Cele i projekty zamieszczone w aktualizacji „Strategii...”, w odniesieniu do poszczególnych domen strategicznych zostały tak sformułowane, by w sposób bezpośredni nawiązywać także do wymogów i wytycznych zawartych w szeregu dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim, obejmujących swoją tematyką szeroko rozumiane kwestie ochrony środowiska m.in. w kontekście planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Wspólną cechą wszystkich scharakteryzowanych poniżej dokumentów, która to w sposób bezpośredni została przeniesiona do aktualizacji „Strategii...”, jest dążenie do stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska oraz wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju.

Polityka ekologiczna państwa

Politykę Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, należy traktować jako wypełnienie obowiązku aktualizacji „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, a więc odniesienia jej celów i niezbędnych działań do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska. Potrzeba tej aktualizacji wynikała też z uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej. Stwarza to, z jednej strony, szansę szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy, jakości życia mieszkańców, przykładowo poprzez możliwość korzystania ze środków finansowych UE, z drugiej strony oznacza konieczność spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągnięcia celów wspólnotowej polityki ekologicznej.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest przyjęta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych.

Zapisy zawarte w Polityce ekologicznej państwa zostały uwzględnione w celach i zadaniach przewidzianych do realizacji w aktualizacji „Strategii...”.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” oraz Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z perspektywą do roku 2018

W dniu 17 lutego 2010 roku Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą III/47/1/2010 przyjął Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, stanowiącą aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020 przyjętej przez Sejmik Województwa Śląskiego 4 lipca 2005 roku.

Strategia jest jednym z najważniejszych dokumentów w województwie, ponieważ jego przyjęcie oznacza akceptację sformułowanych w nim kierunków rozwoju regionu, metod, zasad i sposobów prowadzenia polityki rozwoju, a co najważniejsze struktury nakładów inwestycyjnych dla założonych priorytetów.

Sformułowana w Strategii „Śląskie 2020” wizja rozwoju podkreśla konieczność podniesienia jakości usług publicznych, rozwój gospodarczy regionu, a jednocześnie stanowi kontynuację już realizowanych kierunków rozwoju województwa.

Zakłada się zatem, że województwo śląskie w roku 2020 będzie regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy. Na podstawie nakreślonej wizji rozwoju o horyzoncie do roku 2020 wyznaczono cele strategiczne, następnie określono kierunki działań i przedsięwzięcia.

Priorytet A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie

- CEL STRATEGICZNY A.1: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności Mieszkańców
 - Kierunek działań A.1.1: Poprawa jakości kształcenia
 - Kierunek działań A.1.2: Rozwój kompetencji i usług społeczeństwa informacyjnego
 - Kierunek działań A.1.3: Poprawa zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców
- CEL STRATEGICZNY A.2: Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki
 - Kierunek działań A.2.1: Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie
 - Kierunek działań A.2.2: Finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu
 - Kierunek działań A.2.3: Rozwój informatyki i telekomunikacji
 - Kierunek działań A.2.4: Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przesyłowych
- CEL STRATEGICZNY A.3: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
 - Kierunek działań A.3.1: Wspieranie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+R
 - Kierunek działań A.3.2: Wspieranie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej
 - Kierunek działań A.3.3: Unowocześnienie rolnictwa i wsparcie przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich

Priorytet B: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie

- **CEL STRATEGICZNY B.1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa**
 - Kierunek działań B.1.1: Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych
 - Kierunek działań B.1.2: Upowszechnienie oraz promocja aktywnego i zdrowego stylu życia
 - Kierunek działań B.1.3: Podniesienie skuteczności polityki społecznej
 - Kierunek działań B.1.4: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego
 - Kierunek działań B.1.5: Wzmacnianie aktywności społecznej
- **CEL STRATEGICZNY B.2: Wysoka jakość środowiska naturalnego**
 - Kierunek działań B.2.1: Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów Wodnych
 - Kierunek działań B.2.2: Poprawa jakości powietrza
 - Kierunek działań B.2.3: Ochrona przed hałasem
 - Kierunek działań B.2.4: Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami
 - Kierunek działań B.2.5: Rewitalizacja terenów zdegradowanych
 - Kierunek działań B.2.6: Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności
 - Kierunek działań B.2.7: Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki Leśnej
- **CEL STRATEGICZNY B.3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość Przestrzeni**
 - Kierunek działań B.3.1: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic
 - Kierunek działań B.3.2: Poprawa warunków mieszkaniowych
 - Kierunek działań B.3.3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej
 - Kierunek działań B.3.4: Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów Miejskich
 - Kierunek działań B.3.5: Kształtowanie ośrodków wiejskich
 - Kierunek działań B.3.6: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu

Priorytet C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej

- **CEL STRATEGICZNY C.1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni Europejskiej**
 - Kierunki działań C.1.1: Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych
 - Kierunek działań C.1.2: Rozbudowa i integracja systemu transportowego
 - Kierunek działań C.1.3: Organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu Międzynarodowym
- **CEL STRATEGICZNY C.2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy**
 - Kierunek działań C.2.1: Rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej
 - Kierunek działań C.2.2: Intensyfikacja współpracy wewnątrzregionalnej
 - Kierunek działań C.2.3: Kreowanie pozytywnego wizerunku regionu
- **CEL STRATEGICZNY C.3: Silny ośrodek nauki i kultury**
 - Kierunek działania C.3.1: Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych
 - Kierunek działań C.3.2: Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych
 - Kierunek działań C.3.3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu

Istotnym dla niniejszego opracowania programem operacyjnym powstałym w efekcie realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego jest Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego.

Misją województwa śląskiego zgodną z zasadą zrównoważonego rozwoju (podobnie jak cały POŚ) jest główny długoterminowy cel, który brzmi: „Rozwój województwa, w którym możliwy jest postęp ekonomiczny i społeczny w harmonii z wymogami ochrony środowiska”.

Każde z poszczególnych pól strategicznych funkcjonuje w oparciu o sformułowane podstawowe składniki rozwoju oraz rozwiązania strategiczne w postaci priorytetów, celów, kierunków działań i przedsięwzięć. POŚ województwa śląskiego traktowany może być, jako jeden z instrumentów koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska. Na tle głównych dziedzin rozwoju i związanych z nimi kierunków presji na środowisko

oraz na podstawie diagnozy i prognozy stanu środowiska, a także uwarunkowań polityki ekologicznej następuje sformułowanie celów ekologicznych i strategii realizacji tych celów.

Reasumując, po analizie celów strategicznych, priorytetowych typów projektów i zamierzonych rezultatów aktualizacji „Strategii Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego 2001-2016” jest bezpośrednio lub pośrednio zbieżna z celami zarówno krajowej jak i wspólnotowej polityki ochrony środowiska.

3. STAN ŚRODOWISKA

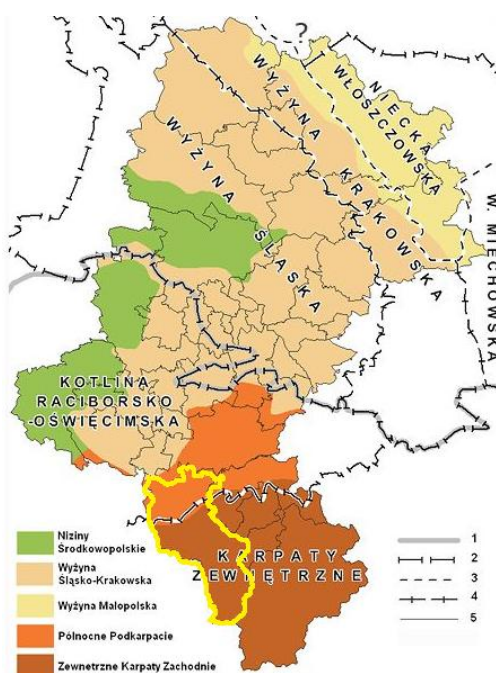
3.1 Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz problemów w tym zakresie

Pełna analiza stanu środowiska powiatu cieszyńskiego dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego powiatu, m.in. w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015”. Dlatego też niniejsza Prognoza omawia jedynie wybrane zagadnienia dotyczące środowiska przyrodniczego mające ewidentny wpływ na cele i zadania zapisane w aktualizacji „Strategii...”. Duży nacisk położono w szczególności na problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi.

Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane przekazane przez Starostwo Powiatowe w Cieszynie oraz zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

3.1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Powiat zajmuje środkową i zachodnią część Pogórza Śląskiego oraz Beskid Śląski. Północna część powiatu to Kotlina Oświęcimska.

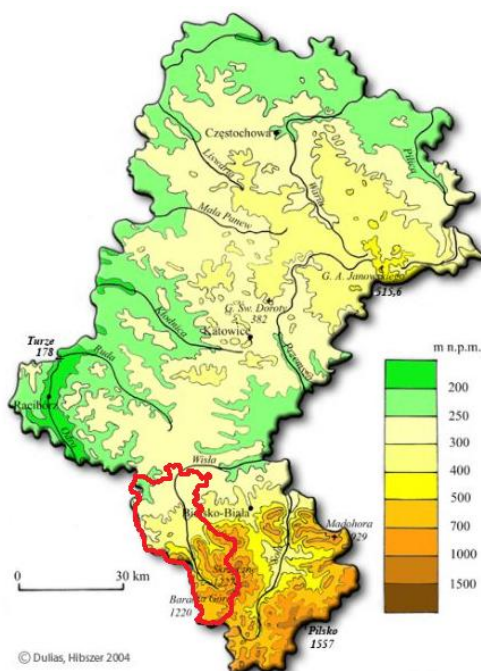


Rysunek 1 Powiat cieszyński na tle jednostek geomorfologicznych (wg. Gilewskiej) województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

Zgodnie z podziałem geofizycznym północna część powiatu cieszyńskiego leży w obrębie Kotliny Oświęcimskiej, rozdzielającej obszar Beskidów i Pogórza Śląskiego od Wyżyny Śląskiej i Krakowskiej. Kształt rzeźby terenu jest efektem działalności wód płynących. Deniwelacje terenu wynoszą 10 – 15 m. Część terenu to terasy zalewowe i nadzalewowe szerokiej i płaskiej doliny Wisły i Knajki, Olzy, Piotrówki i Pielgrzymówki, niewielkie wzniesienia oraz liczne stawy wypełniające zagłębienia tworzą urozmaicony układ powierzchni terenu o zróżnicowanej ekspozycji względem słońca. W części północnej kotlina ma rzeźbę falistą z licznymi wyodrębnionymi garbami i izolowanymi pagórkami. Występuje tu obszar lokalnej wysoczyzny, której grzbiet stanowi dział wodny I rzędu, oddzielający dorzecza Wisły i Odry.²

^{2,2} Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008



Rysunek 2 Ukształtowanie terenu województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

Pod względem rzeźby obszar jest bardziej zróżnicowany. Cechą charakterystyczną są szerokie i płaskie garby porozcinane są systemem mocno rozgałęzionych, głębokich dolin i parowów. Grzbiety garbów są stosunkowo wąskie, toteż większość powierzchni terenu zajmują stoki o zróżnicowanych nachyleniach i wystawie, lokalnie przekraczających 20, a nawet 30 %. Południowa część powiatu położona jest w obrębie mezoregionu Beskid Śląski, wchodzącego w skład makroregionu Beskidy Zachodnie. Teren ten geologicznie przynależy do Wewnętrznych Karpat Fliszowych, zlokalizowany w obrębie jednostki strukturalnej zwanej Płaszczowiną Śląską z pasmami Beskidu Śląskiego. Pod względem tektonicznym obszar południowej części powiatu wchodzi w skład 2 jednostek: płaszczowiny śląskiej i płaszczowiny magurskiej oraz wąskiej jednostki przedmagurskiej (wsuniętej) między nimi.



Rysunek 3 Powiat cieszyński na tle jednostek fizyczno - geograficznych (wg. Kondrackiego) województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

3.1.2 Warunki klimatyczne

Klimat powiatu cieszyńskiego charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem. Powiat cieszyński położony jest w obrębie dwóch dzielnic klimatycznych – podkarpackiej i karpackiej.

Dzielnica karpacka cechuje się mocno zróżnicowanym piętrowym układem elementów klimatycznych. Opady są znacznie zróżnicowane przestrzennie, co wynika z ukształtowania terenu oraz ekspozycji stoków. Najniższe sumy roczne notowane są w Istebnej (1091) i Wiśle-Centrum (1174 mm) zaś najwyższe na Kubaloncy (1310 mm), w Wiśle-Malinicy (1364 mm) i Przysłopie (1400 mm). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu oraz lipcu i wahają się od 135 mm (Istebna) do 85 mm (Przysłop). Wiatry nawiązują do ogólnej cyrkulacji atmosferycznej, która w obrębie dolin, kotlin i grzbietów ulega modyfikacji. Dominują wiatry południowe, południowo-wschodnie oraz północno-wschodnie.

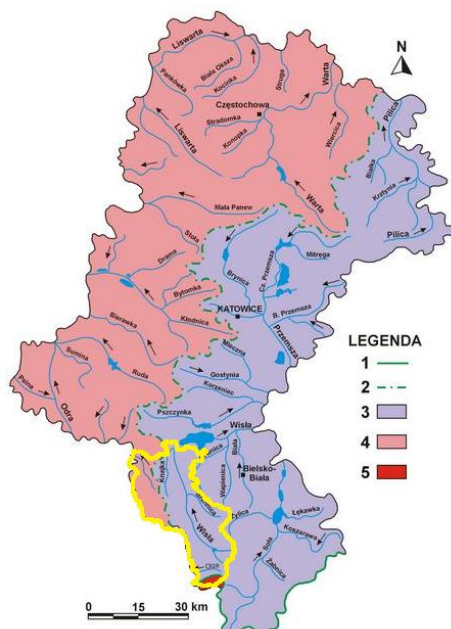
Dzielnica podkarpacka cechuje się średnimi rocznymi opadami od 998 mm (Goleszów), 932 mm (Cieszyn) do 809 mm (Kaczyce). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu i lipcu, zaś minimalne w lutym oraz marcu i wahają się od 38 mm (Kaczyce) do 46 mm (Goleszów). W ciągu roku dominują wiatry wiejące z sektora zachodniego (SW, W, NW) stanowiące łącznie 37% oraz wiatry południowe (15%) o średnich prędkościach od 2 do 3 m/s. Liczba dni z przymrozkami na terenie całego powiatu wynosi 100-150, z pokrywą śnieżną 80-100, a długość okresu wegetacyjnego trwa 210-220 dni. Średnia roczna temperatura waha się od 5,40C w partiach grzbietowych Beskidów do 8,50C w dolinie Olzy. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, zaś najchłodniejszym styczeń.³

3.1.3 Hydrografia

Na terenie powiatu cieszyńskiego występuje ciekawy układ stosunków hydrograficznych. Tu biorą początek najdłuższe rzeki Polski tj. płynące do Bałtyku - Wisła i Olza. Do zlewni Dunaju, na południe wypływa mająca tu swój początek Czadecznica. Stąd obok działu wodnego Wisła - Odra, przebiega tu również europejski dział wodny między zlewkami Bałtyku i Morza Czarnego. Wschodnia część powiatu cieszyńskiego (ok. 2/3 powierzchni) należy do dorzecza Wisły, zaś zachodnia i południowa są odwadniane przez Olzę do Odry. Niewielki obszar na południu zasila w wodę rzekę Dunaj.

Wisła bierze swój początek na zachodnim stoku Baraniej Góry, położonego na terenie Gminy Wisła. Na terenie powiatu znajduje się odcinek Górnej Wisły od źródeł do zbiornika Goczałkowice.

Drugą co do wielkości rzeką przepływającą przez omawiany obszar jest Olza.



Rysunek 4 Położenie powiatu cieszyńskiego w zlewniach rzek województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.slaskie.pl

³ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008

W zlewni Wisły występują dwa zbiorniki retencyjne: Wisła-Czarne oraz Zbiornik Goczałkowicki.

Zbiornik Wisła-Czarne o pojemności 4,50 mln m³ powstał u zbiegu Białej i Czarnej Wisłki. Głównym zadaniem tego zbiornika jest zasilanie w wodę wodociągu grupowego Wisła – Ustroń - Goleiszów. Zbiornik Goczałkowicki o pojemności 165 mln m³ jest to sztuczny zbiornik wodny, utworzony na Wiśle w 1956 r. Sąsiaduje on bezpośrednio z terenem powiatu cieszyńskiego, na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój. Stanowi on podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę do picia aglomeracji śląskiej. Pobór wody dla stacji uzdatnia wody w Goczałkowicach i Strumieniu, bazujących na wodach zbiornika Goczałkowickiego, w zależności od potrzeb osiąga wielkość maksymalnie 5,7 m³/s. W skład sieci hydrograficznej terenu powiatu cieszyńskiego wchodzi również stawy z prowadzoną gospodarką hodowlaną ryb.⁴

3.1.4 Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne, warunki glebowe

W budowie geologicznej północnej części powiatu cieszyńskiego biorą udział trzy formacje geologiczne: karbońska, trzeciorzędowa i czwartorzędowa. Najniżej położone utwory karbońskie to głównie piaskowce, łupki ilaste oraz łupki węglowe. Na nich ciągną warstwę zalegają utwory trzeciorzędowe, reprezentowane głównie przez ily miocenijskie, piaski, żwiry oraz utwory piaszczysto – pylaste. Warstwę przypowierzchniową, czwartorzędową stanowią osady wodnolodowcowe, takie jak: gliny, piaski oraz żwiry, przykryte miejscowo osadami pylastymi (lessy) oraz utworami aluwialnymi (mady, piaski, żwiry). Miąższość wierzchnich utworów czwartorzędowych waha się od zera do kilkudziesięciu metrów.

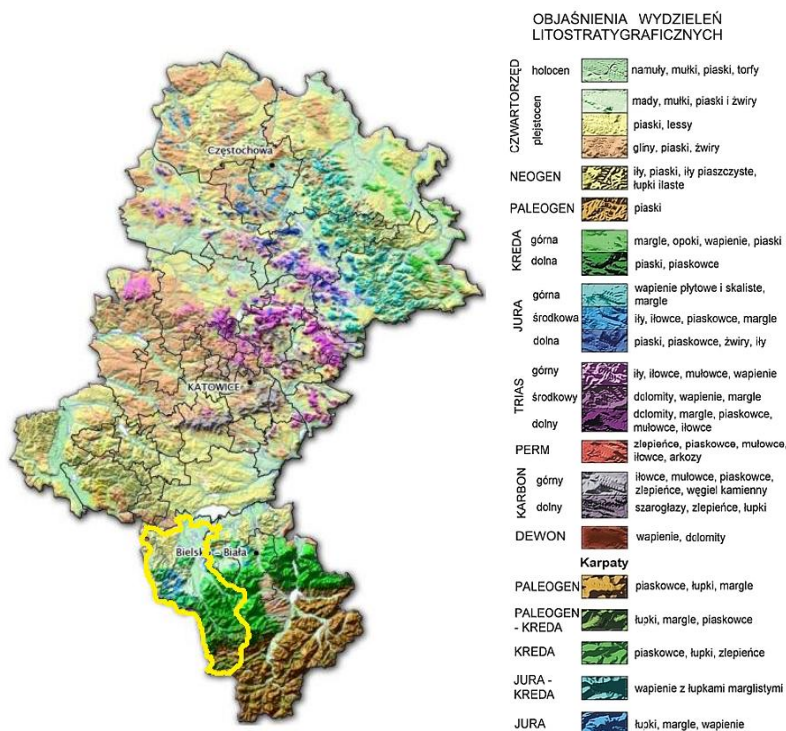
W podłożu środkowej części powiatu dominują utwory fliszowe w postaci naprzemianległych warstw piaskowców, łupków, margli i wapieni. Występują tu także warstwy dębowieckie wykształcone w postaci zlepieńców. Głębokie podłoże stanowią utwory karbońskie w postaci wapienia węglowego.

W środkowej części powiatu występują utwory czwartorzędowe wykształcone w postaci lessów, glin oraz piasków i żwirów akumulacji rzeczno - lodowcowej. Poniżej zalegają utwory kredowe w postaci łupków cieszyńskich dolnych z wkładkami cieszynitów. Istotnymi elementami budowy geologicznej podłoża są: utwory jury oraz kredy, wykształcone w postaci wapieni, iłowców oraz margli. Warstwy te uległy intensywnemu pofałdowaniu, obecne jest także nasunięcie trzeciorzędowe, na które składają się drobnoławicowe piaskowce, iłowce oraz margle. Wyżej wymienione nasunięcie kontaktuje się z miąższymi utworami trzeciorzędu, reprezentowanymi przez ily. Na utworach trzeciorzędowych zalega czwartorzęd w postaci piasków, piasków ze żwirami, warstwy te są z kolei przykryte utworami w postaci gliny zwałowej.

W zachodniej części powiatu w okolicy Cieszyna skały fliszowe, wyróżniane są, jako odrębna płaszczowina cieszyńska. Fliszowe łupki i wapienie cieszyńskie przecinane są miejscami żyłami skał magmowych – cieszynitów. Skały fliszowe przykryte są w wielu miejscach osadami czwartorzędowymi o różnej genezie.

Pod względem tektonicznym obszar południowej części powiatu wchodzi w skład 2 jednostek: płaszczowiny śląskiej i płaszczowiny magurskiej oraz wąskiej jednostki przedmagurskiej (wsuniętej) między nimi. Zalegają tu górnokredowe warstwy istebniańskie, nad którymi zalegają trzeciorzędowe eocenijskie łupki ciemne i pstre oraz piaskowce ciężkowickie (budujące pasmo Ganczorki). Znaczne obszary zajmują trzeciorzędowe piaskowce z Łyski (paleocen – eocen). Południowa część jednostki reprezentowana jest przez piaskowce grójeckie, ciężkowickie i pstre łupki (eocen) oraz oligocenijskie wapienie łużańskie. Najmłodsze ogniwo analizowanego obszaru stanowią utwory czwartorzędowe występujące w dolinach rzecznych.

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008



Rysunek 5 Powiat cieszyński na tle budowy geologicznej województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

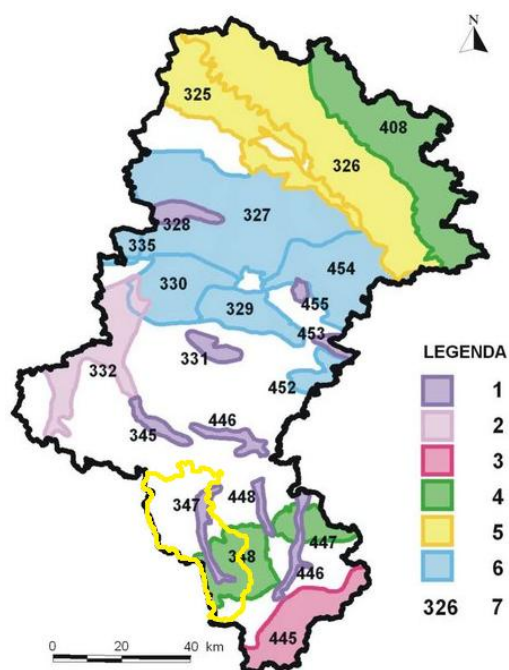
Na obszarze powiatu cieszyńskiego nie występują większe skupiska surowców mineralnych. Górzysty charakter południowej części regionu determinuje występowanie przede wszystkim złóż kruszyw mineralnych tj. piaskowców, wapieni i kruszyw naturalnych. Dodatkowo w zasobach regionu znajdują się złoża węgla kamiennego i gazu ziemnego. Największe znaczenie surowcowe mają tzw. piaskowce godulskie.

Na tym terenie występują ich dwa rodzaje:

- godulskie dolne wydobywane w kamieniołomie Obłaziec-Gahura w Wiśle,
- godulskie środkowe wydobywane w dwóch kamieniołomach w Brennej.

Wapienie eksploatowane są w kamieniołomie w Lesznej Górnej jako materiał do produkcji kruszywa dla budownictwa i drogownictwa. Kruszywa naturalne pochodzenia lodowcowego eksploatowane są w Kończycach Wielkich. Jednymi z ważniejszych surowców mineralnych są gaz ziemny i węgiel kamienny. Występowanie gazu ziemnego udokumentowane jest w gminach Dębowiec i Skoczów. Są to złoża gazu wysokometanowego - Pogórze i Dębowiec. Wydobywa się z nich około 2,8 mln m³ gazu rocznie. Ponadto udokumentowano występowanie gazu ziemnego towarzyszącego pokładom węgla kamiennego w kopalni "Morcinek". Węgiel kamienny występuje na terenie Gminy Zebrzydowice oraz Hażlach. Na terenie powiatu cieszyńskiego występują również wody mineralne będące generalnie wodami typu chlorkowo-sodowego (solankami). Wody mineralne: chlorkowo-sodowe jodkowe bromkowe ze złóż w Dębowcu, chlorkowo-sodowe jodkowe ze złóż w Zabłociu, uznane zostały przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej za wody lecznicze. W oparciu o wodę z otworów w Ustroniu i sól z Zabłocia działa uzdrowisko w Ustroniu.

Powiat cieszyński wykazuje pod względem glebowym znaczne zróżnicowanie, co w dużej mierze jest wynikiem różnorodności skał podłoża, stanowiących podstawowy materiał glebotwórczy. Przeważają gleby mało urodzajne, głównie bielice, gleby bielicowo-brunatne, gleby bagienne, rędziny, gleby górskie oraz tzw. gleby początkowego stadium rozwoju. Jednocześnie gleby z tego rejonu są glebami ciężkimi (ponad 90% gruntów ornych) i w większości posiadają odczyn kwaśny.



Rysunek 6 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych województwa Śląskiego

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.slaskie.pl

Centralna i południowa część obszaru powiatu cieszyńskiego należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznokarpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych i szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach. Drugorzędny poziom użytkowy występuje w utworach porowych czwartorzędu w większych dolinach rzecznych. Północna część obszaru powiatu należy do regionu przedkarpackiego, podregionu przedkarpacko - śląskiego, z głównym poziomem wodonośnym w żwirach i piaskach czwartorzędu. W dolinach rzecznych wydajności wahają się od kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h. Obecnie Powiat cieszyński leży w zasięgu dwóch wyznaczonych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Są to:

- Dolina rzeki Górna Wisła 347 Q (GZWP w utworach czwartorzędu, obszar 99 km², typ zbiornika – porowy o średniej głębokości ujęć 8 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne - 13 tys. m³/dobę),
- zbiornik Godula 348 KF (GZWP w utworach KF, obszar 410 km², typ zbiornika – szczelinowo-porowy o średniej głębokości ujęć 60 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 8,5 tys. m³/dobę).⁵

3.1.5 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe

Zasadniczym elementem szaty roślinnej powiatu cieszyńskiego są przede wszystkim lasy. Lasy te skupiają się głównie na obszarze górskim od wysokości 450-500 m npm, pokrywając zwarcie zbocza i grzbiety Beskidów z przewagą drzewostanu świerkowo-jodłowego wraz z domieszką buka. Ozdobą są rzadkie jawory, cisy, buki i jodły. Bogaty i ciekawy jest świat fauny i flory. Występują tu liczne rośliny chronione, od najmniejszych, jak kwiaty, zioła i trawy począwszy aż po potężne, majestatyczne świerki istebniańskie. Z roślin chronionych występujących na terenie powiatu cieszyńskiego do najciekawszych należą występujące w wielu gatunkach storczyki, a także cieszynianka wiosenna, obrazki alpejskie, skrzyp olbrzymi, orlik pospolity, przylaszcza pospolita, wawrzynek wilczełyko, goryczuszka orzęsiona, goryczka trojeściowa, dziewięciśń bezłodygowy, centuria pospolita, ciemiężca zielona, pióropusznik strusi, parzydło leśne, zimowit jesienny, pierwiosnka wyniosła, marzanka wonna, bluszcz pospolity, barwinek pospolity, kalina koralowa, kopytnik pospolity, wilżyna bezbronna. Uwagę zwraca również ciekawa fauna, do której należą: wilk, orzesznica, popielica oraz nietoperze zasiedlające jaskinie: podkowiec mały, nocek duży, nocek Bechsteina, nocek Natterera, nocek orzęsiony, nocek wąsatek, nocek Brandta, nocek rudy, gacek brunatny. Resztę gatunków uzupełniają bardziej pospolite: jeleń, sarna, dzik, lis, borsuk, kuna leśna, wiewiórka, zając szarak. Płazy – salamandra plamista, traszka górską,

^{5 5} Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008

traszka karpacka / endemit karpacki /, ropucha szara, kumak nizinny, kumak górski, żaba wodna, żaba trawna. Gady – żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec. Ornitofauna – na szczególną uwagę zasługują: puszczyk uralski, puszczyk, sowa uszatka, dzięcioł czarny, dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł trójpalczasty, muchołówka szara, muchołówka żałobna, derkacz, pluszcz, pliszka górską, paszkot, piegża, myszołów, krogulec, kukułka, kowalik, sójka, cietrzew, głuszec i wiele innych.⁶

Obecnie w skład obszarów i obiektów chronionych na terenie powiatu cieszyńskiego wchodzi:

- fragment Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- rezerваты przyrody (Czantoria, Kopce, Lasek Miejski nad Olzą, Lasek Miejski nad Puńcówką, Skarpa Wiślicka, Wisła, Zadni Gaj, Rotuz, Barania Góra),
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Bluszcz na Górze Zamkowej, Lasek Miejski w Błogocicach, Kaplicówka, Góra Bucze,
- obszary objęte ochroną ptaków Natura 2000: Dolina Górnej Wisły,
- obszary objęte specjalną ochroną siedlisk NATURA 2000: Cieszyńskie źródła tufowe, Kościół w Górkach Wielkich, Beskid Śląski i Pierściec,
- użytki ekologiczne: łąki na Kopcach, Łęg nad Puńcówką, Uroczysko Jasionka, Góra Tuł,
- obszary chronionego krajobrazu: Cieszyńskie Pogórze,
- stanowiska dokumentacyjne: Odkrywka cieszyńnitów, Jasieniowa,
- korytarze ekologiczne
- pomniki przyrody.

Uzupełnieniem dominujących form krajobrazu naturalnego i kulturowego są tereny upraw rolnych z rozdrobnioną zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną oraz mozaiką zadrzewień śródpolnych i przywodnych.

Spośród form obszarowych, podlegających ochronie prawnej lub wskazanych do ochrony na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowane są następujące obszary:

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego został utworzony w 1998 r. Powierzchnia ogólna parku wraz z otuliną wynosi 609,05 km², w tym powierzchnia samego parku 386,20 km². Obszar Beskidu Śląskiego charakteryzuje się bardzo urozmaiconą budową geologiczną. Najważniejszą jednostką strukturalną tworzącą zrąb górotworu Beskidu Śląskiego jest płaszczowina śląska. Na terenie Beskidu Śląskiego zinventaryzowano 21 pojedynczych lub grupowo występujących skałek. Najciekawsze z nich to skały grzybowe w dolinie Białej Wiśłki i na górze Kiczora, skały na Kobylej w dolinie Dziechcinki, grupa skałek na Malinowskiej Skale, są chronione jako pomniki przyrody nieożywionej. Pomnikami przyrody są też jaskinie, a wśród nich największa w Karpatach Fliszowych Jaskinia w Trzech Kopcach o łącznej długości korytarzy 1216 m.

⁶ Strona internetowa powiatu cieszyńskiego, 2012



Rysunek 7 Granice Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny

Źródło: strona Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego – www.zpk.com.pl

Obszary chronionego krajobrazu Cieszyńskie Pogórze - o powierzchni 830,8 ha utworzony w 2007 roku uchwałą Nr XIII/112/07 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 27.09.2007, Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 186/2007, poz. 3397

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Góra Bucze - o powierzchni 1,09 ha utworzony w 2010 roku Uchwałą NR XLII/373/10 RADY Gminy Brenna z dnia 28 października 2010 roku na terenie gminy Brenna celem ochrony jest zachowanie za względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła tufowego, ekosystemów leśnych i łąkowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Bluszcze na Górze Zamkowej – o powierzchni 0,4164 ha , utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/54/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 413) na terenie Cieszyna w celu ochrony fragmentu zadrzewionego stoku Góry Zamkowej ze stanowiskiem bluszczu pospolitego z licznymi okazami zakwitającymi

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Lasek Miejski w Bogocicach - o powierzchni 4,10 ha, utworzony w 2002 roku Uchwałą nr LVII/556/02 Rady Miejskiej w Cieszynie z 5.09.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 66/02, poz. 2396) na terenie Cieszyna w celu ochrony zbocza doliny rzeki Olzy porośnięte lasami grądowymi i łągowymi

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Kaplicówka – utworzony w 2003 roku Uchwałą nr XI/160/2003 Rady Miejskiej Skoczowa z 28.08.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 91/03, poz. 2399) na terenie gminy Skoczów w celu ochrony fragmentu wzgórza Kaplicówka z licznymi gatunkami chronionych roślin i zwierząt oraz kaplicą św. Jana Sarkandra.

Rezerwat Barania Góra – o powierzchni 383,04 ha, utworzony w 1953 roku położony w granicach miasta Wisła, obejmuje w szczególności obszary źródliskowe dwóch głównych cieków źródłowych „królowej polskich rzek”: Czarnej i Białej Wisetki.

Rezerwat Kopce – o powierzchni 14,77 ha utworzony w 1953 roku na terenie dzielnicy Cieszyna -Marklowice w celu zachowania ze względów dydaktycznych i naukowych naturalnego fragmentu lasów liściastych występujących w ich runie rzadkich gatunków roślin zielnych, w tym cieszyńnianki wiosennej i obrazków alpejskich

Rezerwat Zadni Gaj – o powierzchni 5,77 ha, utworzony w 1957 roku na terenie gminy Golezów, ochronie podlega naturalne stanowisko cisa pospolitego

Rezerwat Wisła – o powierzchni 17,61 ha, utworzony w 1959 roku, położony jest na obszarze miasta Wisła, utworzony w celu w celu ochrony cieków wodnych Białej i Czarnej Wisetki, jako miejsca bytowania i rozrodu rodzimej populacji pstrąga potokowego

Rezerwat Lasek Miejski nad Puńcówką – o powierzchni 6,96 ha, utworzony w 1961 roku, położony jest na obszarze Cieszyna, rezerwat przyrody w celu ochrony populacji cieszyńnianki wiosennej oraz naturalnego grądu

Rezerwat Lasek Miejski nad Olzą – o powierzchni 3,23 ha, utworzony w 1961 roku położony jest na terenie Cieszyna w celu ochrony populacji cieszynianki wiosennej, naturalnego grądu, a także runa leśnego z rzadkimi okazami flory pochodzenia alpejskiego.

Rezerwat Rotuz – o powierzchni 28,17 ha, utworzony w 1966 roku, położony jest na terenie gminy Chybie. Celem ochrony jest torfowisko przejściowe z roślinnością bagienną, z fragmentami torfowisk niskich i wysokich

Rezerwat Skarpa Wiślicka – o powierzchni 24,17 ha, utworzony w 1996 roku, położony na terenie gminy Skoczów. Celem utworzenia rezerwatu było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych cennych drzewostanów bukowych oraz łągów z pomnikowymi okazami buka i jesionu.

Rezerwat Czantoria – o powierzchni 97,71 ha, utworzony w 1996 roku, położony na obszarze gminy Ustroń w celu ochrony dolnoreglowych zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym z drzewostanami jaworowymi, klonowymi i jesionowymi,

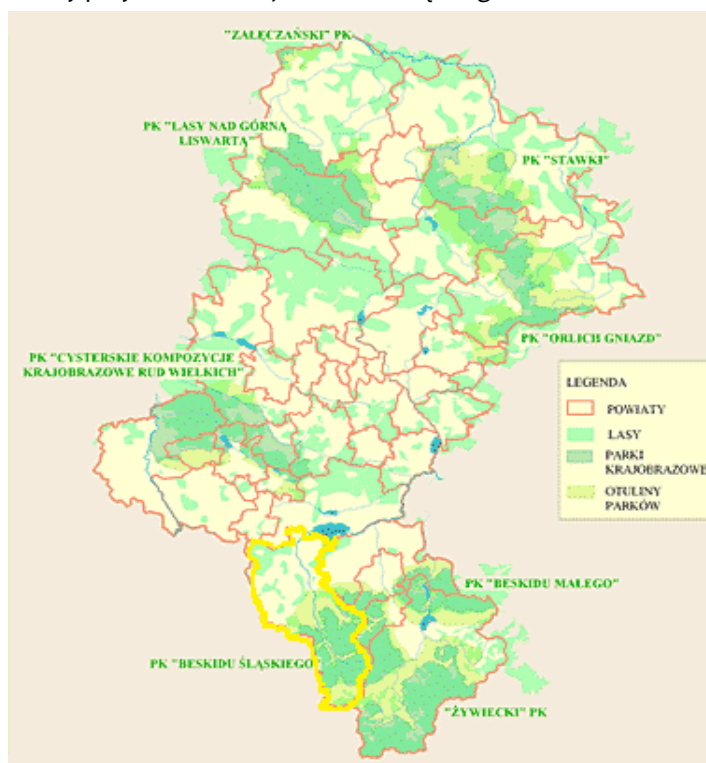
Użytek ekologiczny Góra Tuł – o powierzchni 15 ha, położony na obszarze gminy Goleszów, utworzony w celu ochrony stanowisk wielu gatunków chronionych roślin, głównie storczykowatych,

Użytek ekologiczny Uroczysko Jasionka – o powierzchni 1,10 ha, utworzony w 2003 roku Rozporządzeniem nr 13/2003 wojewody śląskiego z 26.06.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 55/03, poz. 1695) położony częściowo na terenie gminy Brenna, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt

Użytek ekologiczny Łąki na Kopcach - o powierzchni 15,22 ha, utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/52/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 411) na terenie miasta Cieszyn, w celu ochrony łąk oraz lasów i zadrzewień z licznymi gatunkami roślin i zwierząt rzadkich i chronionych

Użytek ekologiczny Łęg nad Puńcówką - o powierzchni 1,066 ha, utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/52/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 412) na terenie miasta Cieszyna w celu ochrony lasu łągowego rosnącego na terasie zalewowej Puńcówki

Na rysunku poniżej przedstawiono lokalizację powiatu cieszyńskiego na tle terenów podlegających ochronie prawnej ze względu na walory przyrodnicze województwa śląskiego.



Rysunek 8 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny)

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.slaskie.pl

Stanowisko dokumentacyjne Odkrywka Cieszynitów – o powierzchni 0,06 ha, utworzona w 2002 roku na terenie miasta Cieszyn Uchwałą nr LVII/555/02 Rady Miejskiej w Cieszynie z 5.09.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 66/02, poz. 2395).

Stanowisko dokumentacyjne Jasieniowa – utworzone w 2009 roku na terenie gminy Goleszów, ustanowione rozporządzeniem Nr 5/09 Wojewody Śląskiego z dnia 2 kwietnia 2009r., Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 57, poz. 1261 w celu ochrony odsłonięcia fliszu karpackiego w tym wapieni cieszyńskich.

Ponadto na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowane są pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

Powiat cieszyński położony jest w granicach (w całości bądź częściowo) obszarów NATURA 2000 lub obszarów wyznaczonych do objęcia tym systemem:

Dolina Górnej Wisły (PHL 240004) Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 (Dyrektywa ptasia) Obszar o powierzchni 24 740,19 ha, położony na terenie gmin: Chybie, Goczałkowice Skoczów, Dębowiec i Strumień. Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313). Obszar obejmuje Zbiornik Goczałkowicki i przyległe stawy hodowlane. Zbiornik Goczałkowicki jest zbiornikiem wody pitnej i jest on wyłączony z masowej rekreacji (kąpiel, sporty wodne), a uprawianie wędkarstwa jest tu możliwe tylko z brzegu i to w ograniczonym zakresie. Obszar ostoi jest gęsto zamieszkały, a zabudowa jest rozproszona wśród pól uprawnych. Niewielkie lasy to głównie lasy liściaste o charakterze łąkowym. Część łąkowo-bagienna ostoi, zajmująca około 50% jej powierzchni, pokryta jest zaroślami wierzbowymi, wilgotnymi borami trzcinnikowymi i łągami przystrumykowymi oraz roślinnością szuwarową i zbiorowiskami łąkowymi. Zachodnia zatoka zbiornika, do której uchodzi Wisła, jest wypłycona, a poziom wód podlega silnym wahaniom sezonowym, dochodzącym do 4 m. Jest to fragment zbiornika o największej różnorodności biologicznej. Zidentyfikowano tu 29 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, m.in. są to gatunki łąkowe w ilości przekraczającej 1% wielkości populacji krajowej bąk, bączek, ślepowron, szablodziób, mewa czarnogłowa, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna oraz 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Spośród gatunków regularnie zalatujących w okresie pozalęgowym należy wymienić: czaplę białą (koncentracje do 80 osobników) i czaplę nadobną (do 15 osobników). Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Wojewody Śląskiego przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przygotowało „Waloryzację przyrodniczą obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”. Opracowanie to zawiera ocenę stanu zachowania populacji gatunków ptaków i ich siedlisk oraz propozycje działań ochronnych, jakie należy podjąć dla zachowania i właściwego funkcjonowania ww. obszaru NATURA 2000.

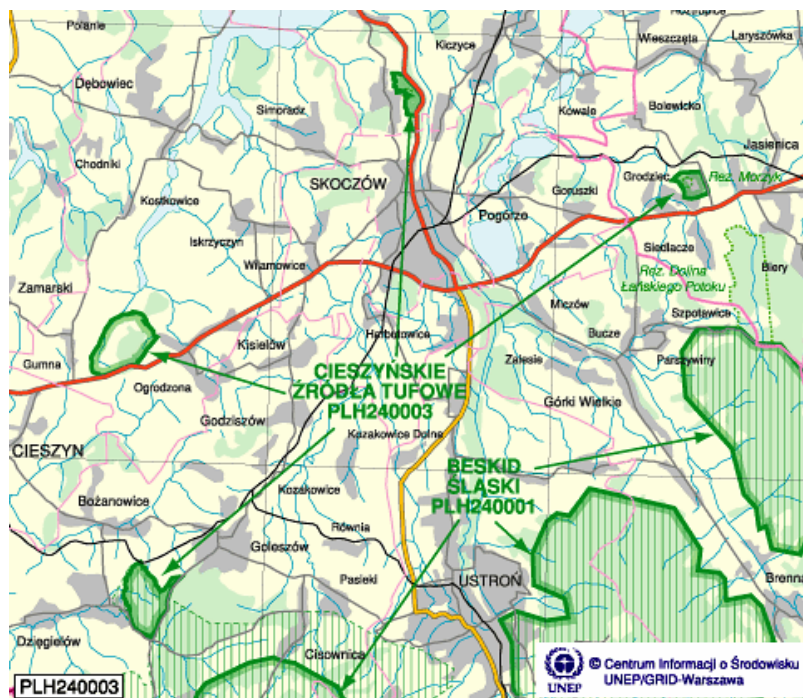


Rysunek 9 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”

Źródło: strona internetowa <http://www.przyroda.katowice.pl>

Obszar NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe” (PLH 240003) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Ostoja siedliskowa położona jest w zachodniej części Pogórza Śląskiego, zwanej zwyczajowo Pogórzem Cieszyńskim. W skład ostoi wchodzi cztery, izolowane obszary aktywnych współcześnie źródeł z depozycją martwicy wapiennej (tufów wapiennych i trawertynów) - Morzyk (Grodziec, gm. Jasienica, pow. bielski), Góra Jasieniowa (521 m n.p.m., na pograniczu Goleszowa, Dziegielowa i Cisownicy, gm. Goleszów, pow. cieszyński), Kamieniec (375 m n.p.m., między Ogrodzoną i Gułdowami, gm. Dębowiec, pow. cieszyński) i Skarpa Wiślicka (361,7 m n.p.m., Wiślica, gm. Skoczów, pow. cieszyński). Na terenie ostoi znajdują się dwa rezerваты przyrody - Morzyk i Skarpa Wiślicka. Kamieniejące źródła z formacją tufu wapiennego wraz z charakterystyczną roślinnością figurują w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej jako siedliska priorytetowe. Siedliska nieleśne zajmują w ostoi niewielkie powierzchnie. Poza wymienionymi źródłami, składają się na nie fragmenty alkalicznych torfowisk, eutroficzne zbiorniki wodne oraz użytkowane ekstensywnie łąki. Znacznie większy udział mają zbiorowiska leśne. Zbocza wzgórz porastają lasy reprezentowane przez zbiorowiska kwaśnych i żyznych buczyn oraz grądów. Natomiast w dnach dolin potoków wykształciły się lasy łęgowe, w tym priorytetowe łęgi ze znacznym udziałem olszy. Na obszarach tworzących ostoję występują dwa gatunki płazów figurujących w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej - traszka grzebieniasta i kumak nizinny. Ostoja jest obecnie najlepiej zachowanym i jedynym, wykształconym na taką skalę, w regionie obszarem występowania czynnych tufów wapiennych.



Rysunek 10 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe”

Źródło: strona internetowa <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

Obszar NATURA 2000 „Kościół w Górkach Wielkich” (PLH 240008) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

Ostoja siedliskowa obejmuje zabytkowy kościół pw. Wszystkich Świętych (XVI w.) w Górkach Wielkich (gmina Brenna) na południowym skraju Pogórza Śląskiego. Każdego roku do rozrodu przystępują tu dwa gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej - podkowiec mały i nocek duży. Letnie kolonie rozrodcze podkowca małego liczą około 40 osobników, natomiast nocka dużego około 150 osobników. Podkowiec mały zaliczany jest w Europie do gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (kategoria VU), natomiast w kraju do gatunków bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożonych wyginięciem (kategoria EN). Bardzo ważnym czynnikiem mającym wpływ na niekorzystny stan populacji tego gatunku jest brak ochrony jego letnich i zimowych stanowisk

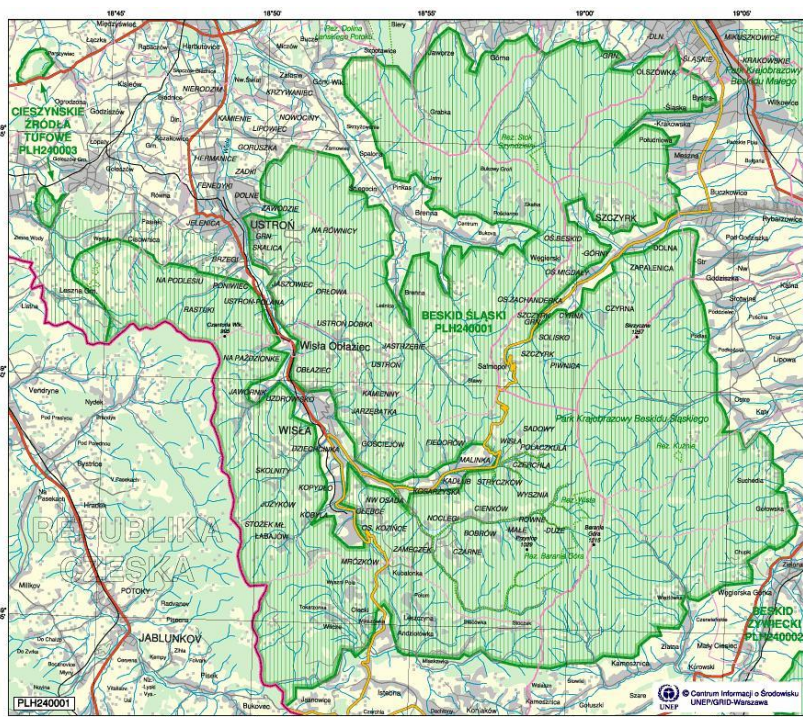
Obszar NATURA 2000 „Pierściec” (PLH 240022) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

został zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty). Ostoja obejmuje obszar 1702 ha. Obszary te zasiedla jeden z najbardziej zagrożonych gatunków nietoperzy w kraju i Europie - podkowiec mały. Podkowiec mały zaliczany jest w Europie do

gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (kategoria VU), natomiast w kraju do gatunków bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożonych wyginięciem (kategoria EN). Bardzo ważnym czynnikiem mającym wpływ na niekorzystny stan populacji tego gatunku, jest brak ochrony jego letnich i zimowych stanowisk.

Obszar NATURA 2000 „Beskid Śląski” (PLH 240005) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) Obszar o powierzchni ponad 26 tys. ha położony jest w masywie Beskidu Śląskiego (najbardziej na zachód wysuniętej części Beskidów Zachodnich), z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Tworzą go dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz pasmo Baraniej Góry. Większość obszaru pokryta jest lasami, w głównej mierze sztucznymi monokulturami świerkowymi, jednakże występują tu również fragmenty naturalnych oraz dobrze zachowanych, zróżnicowanych kompleksów leśnych. Stwierdzono, iż występuje tu 16 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto na terenie ostoi zidentyfikowano 21 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, odnotowując liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych zwierząt i roślin, jak np. tojadu morawskiego (jedno z 4 stanowisk w Polsce) czy tocji karpackiej (jedno z 4 regionów występowania).

Najpoważniejsze zagrożenia ostoi wynikają głównie ze zbyt intensywnie rozwijającej się turystyki i zabudowy rekreacyjnej. Inne niebezpieczeństwa związane są z zanieczyszczeniem wody, powietrza (w tym zanieczyszczenia przedostające się z terenów Czech) oraz regulowaniem koryt rzecznych, obudową potoków górskich.



Rysunek 11 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski”

Źródło: strona internetowa <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

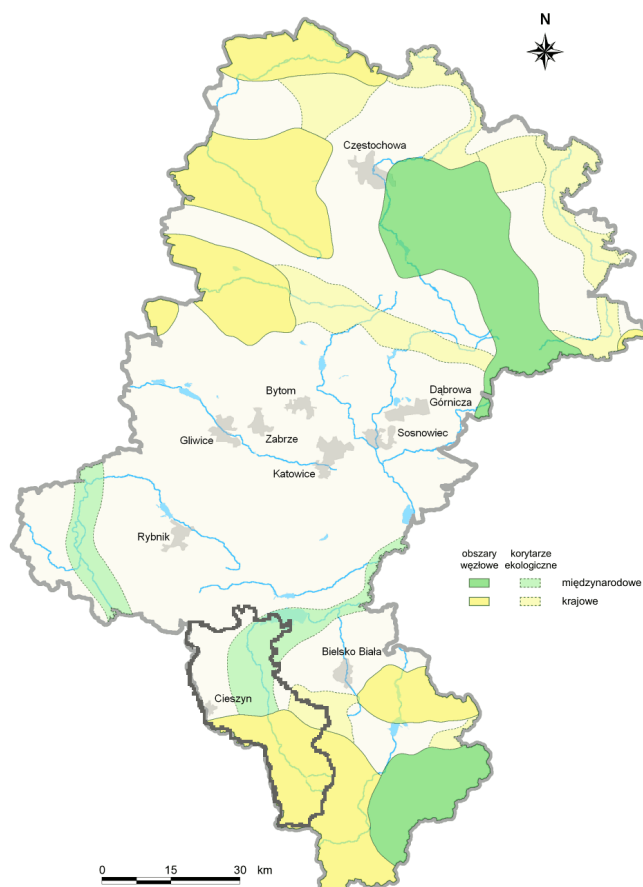
Korytarze ekologiczne - to obszary łączące różne jednostki przestrzenne krajobrazu, relatywnie wąskie i różniące się od otaczającego tła. Mają one różne pochodzenie i charakter (korytarze reliktywne, antropogeniczne, środowiskowe). Pod względem struktury można wyróżnić korytarze liniowe, pasowe i sieciowe. Podstawowe funkcje tej składowej krajobrazu ekologicznego, to:

- zmniejszanie stopnia izolacji oddzielnych elementów krajobrazu i ułatwianie przemieszczania się gatunków w obrębie całego krajobrazu,
- modyfikacja spływu powierzchniowego i mikroklimatu,
- funkcja przeciwozyjna,
- modyfikacja przebiegu zakłóceń,
- refugium,
- przemieszczanie materii i energii,
- wzbogacające i regulujące oddziaływanie na otaczające tło.⁷

⁷ <http://2007.przyroda.katowice.pl>, 2012

W granicach województwa śląskiego znajduje się 7 obszarów węzłowych i 8 korytarzy ekologicznych, wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska (Liro A. 1995, 1998). Na terenie powiatu cieszyńskiego rangę międzynarodową nadano korytarzowi ekologicznemu Górna Wisła, a rangę krajową obszarowi węzłowemu Beskid Śląski.

Rozmieszczenie przestrzenne korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych zlokalizowanych w granicach województwa śląskiego (w tym w granicach powiatu cieszyńskiego) przedstawiono na poniższym rysunku.



Rysunek 12 Elementy krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska w województwie śląskim i powiatu cieszyńskim na ich tle

Na żółto zaznaczono krajowe obszary węzłowe.

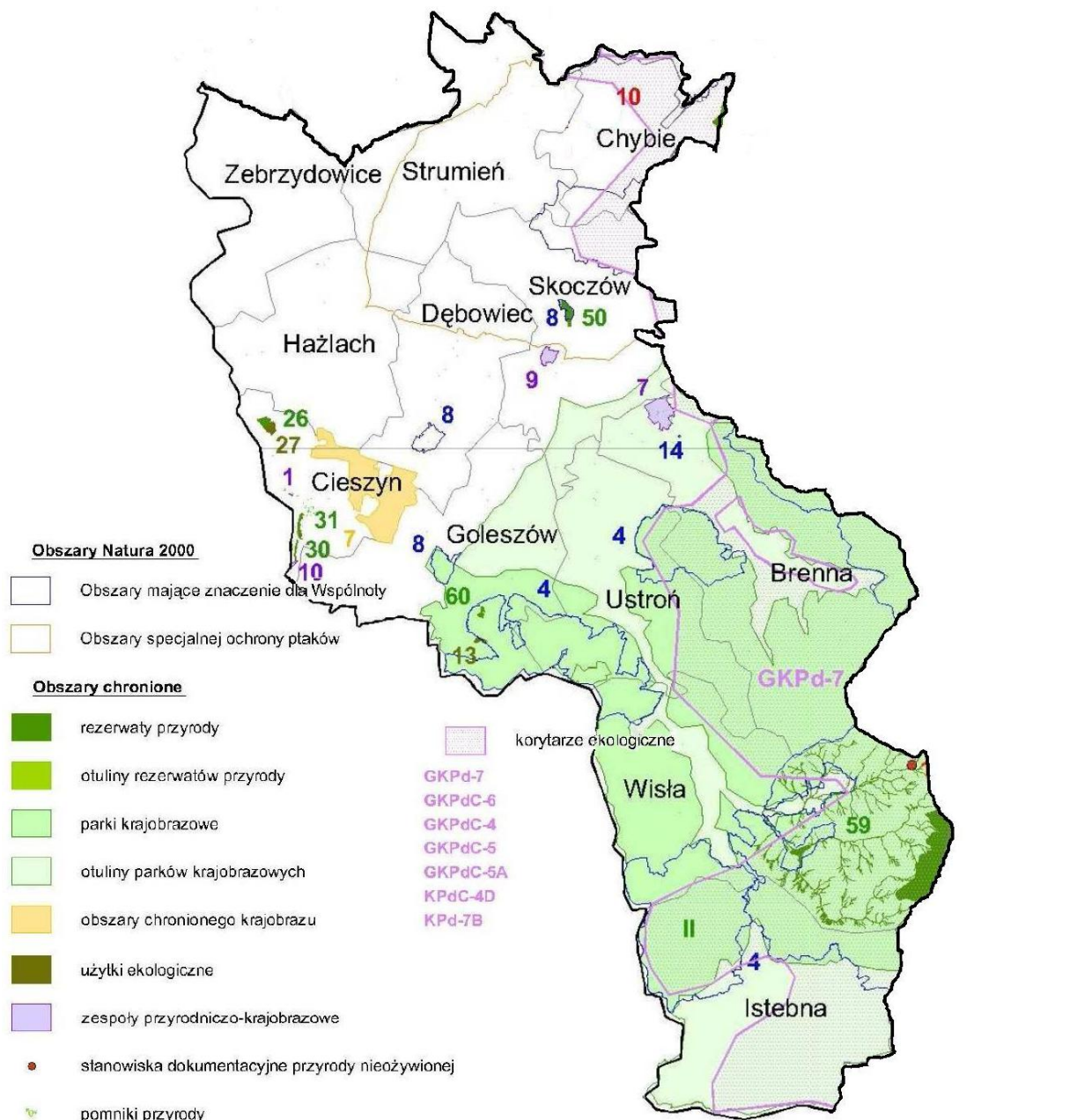
Na zielono zaznaczono międzynarodowe obszary węzłowe.

Źródło: http://2007.przyroda.katowice.pl/econet_polska.html

Aby wyznaczone korytarze ekologiczne mogły spełniać swoje funkcje, niezbędne jest wprowadzenie ich do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, jako ważnego dokumentu w procesie planowania przestrzennego w gminach. Należy przeprowadzić konsultacje i dokonać uzgodnienia korytarzy ekologicznych z sąsiednimi województwami oraz z przygranicznymi województwami w Czechach i na Słowacji. Wskazane byłoby zapewnienie komplementarności korytarzy ekologicznych wyznaczonych w województwie śląskim z krajową siecią ekologiczną i z Paneuropejską Siecią Ekologiczną (Bennett 1999). Konieczne jest podjęcie dalszych studiów i badań nad identyfikacją i wyznaczeniem korytarzy ekologicznych dla roślin, bezkręgowców i pozostałych kręgowców. [...] ⁸ Należy dążyć do opracowania szczegółowego programu ochrony, kształtowania i udrażniania korytarzy ekologicznych, w pierwszej kolejności w miejscach newralgicznych. [...] Istotne jest także stworzenie systemu monitoringu kolizji zwierząt z barierami oraz użytkowania przez nie korytarzy ekologicznych. ⁹

⁸ Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce” Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r.

⁹ Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce” Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r.



Rysunek 13 Obszary przyrodniczo cenne na tle mapy powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy województwa śląskiego zamieszczonej w projekcie „Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego” 2012

LEGENDA:

II Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty:

- 4 Beskid Śląski
- 14 Kościół w Górkach Wielkich
- 8 Cieszyńskie Źródła Tufowe

Użytki ekologiczne:

- 13 Góra Tuł
- 27 Łąki na Kopcach

Rezerваты przyrody:

- 26 Kopce
- 30 Lasek Miejski nad Olzą
- 31 Lasek Miejski nad Puńcówką
- 50 Skarpa Wiślicka
- 59 Wisła
- 60 Zadni Gaj

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM

4.1 Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie powiatu cieszyńskiego jest kształtowana przez lokalną emisję zanieczyszczeń, których źródłem są indywidualne gospodarstwa domowe, kotłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady produkcyjno - usługowe. Układ sieci osadniczej terenu powiatu cieszyńskiego sprawia, że emisja ta ma charakter rozproszony. Wzdłuż sieci ciągów komunikacyjnych (drogi, koleje) koncentruje się emisja spalin i hałasu. Ponadto poważnym źródłem zanieczyszczeń jest ich imisja z obszarów sąsiednich, w głównej mierze z rejonów Trzyńca (przy wiatrach S i SW) oraz Ostrawsko - Karwińskiego Okręgu Przemysłowego i Rybnickiego Okręgu Węglowego (przy wiatrach W, NW, N).

Emisja przemysłowa determinowana jest ilościami gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza z danej instalacji oraz sposobami monitorowania tej emisji, których dopuszczalne poziomy określone są w wydawanych przez Starostę decyzjach oraz pozwoleniach zintegrowanych (określających rodzaje i ilości gazów i pyłów dopuszczonych do wprowadzania do powietrza z danej instalacji oraz sposoby monitorowania tej emisji, zmierzające do stosowania zwłaszcza w dużych zakładach technologii najmniej szkodzącej środowisku).

W świetle obserwowanego spadku emisji z sektora przemysłowego rośnie znaczenie zanieczyszczeń pochodzących z sektora komunalnego (tzw. niska emisja), a także z transportu samochodowego (emisja powierzchniowa i liniowa). Stają się one obecnie ważnym problemem wymagającym pilnego rozwiązania.

Według Raportów o stanie środowiska za lata 2009-2010 opracowanych przez WIOŚ wynika, iż badania jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzone są w jednym punkcie monitoringowym

w Cieszynie przy ulicy Mickiewicza. W 2009 roku zanotowano w Cieszynie:

- najwyższy w województwie śląskim wzrost stężeń SO₂ o 83% w porównaniu do 2008 roku,
- wzrost stężenie niklu o 60% w porównaniu do 2008 roku,
- wzrost stężenie B(α)P o 644% w porównaniu do 2008 roku.

Dane te wskazują na znaczne pogorszenie stanu powietrze w 2009 roku.

Według Raportu o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2010 roku opracowanego przez WIOŚ na terenie powiatu cieszyńskiego emisja zanieczyszczeń do powietrza w stosunku do roku 2009 średnio wzrosła średnio o 18%. Jedynie zanieczyszczenie dwutlenkiem siarki zmniejszyło o się w porównaniu do roku 2009 o około 3%. Emisja tlenu azotu zwiększyła się o około 20%, emisja tlenu węgla zwiększyła się o 15%, emisja dwutlenku węgla zwiększyła się o 3%, a pyłu zawieszonego o 46% w porównaniu do roku 2009.

W 2010 roku zanotowano 42 przypadki przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀, 3-krotne przekroczenia zawartości w powietrzu. W powiecie cieszyńskim, odnotowano również utrzymujące się ponadnormatywne stężenie bezo-α-pirenu oraz ozonu.

Mimo tak powiększających się stężeń substancji szkodliwych w powietrzu teren powiatu cieszyńskiego pod kątem ochrony zdrowia został zakwalifikowany do:

- pod względem zawartości SO₂ - do klasy C
- pod względem zawartości NO₂ - do klasy A
- pod względem zawartości benzenu - do klasy A.

Ogólna ocena powiatu cieszyńskiego to strefa „C” czyli w strefa wymagająca działań naprawczych. Jest to powód włączenia powiatu cieszyńskiego do realizacji Programu Ochrony Powietrza dla stref województwa śląskiego opracowanego przez Marszałka Województwa Śląskiego., który został opracowany i przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/52/15/2010 z dnia 16 czerwca 2010 roku.

4.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Według stanu na koniec 2010 roku 57,8% ludności powiatu cieszyńskiego korzysta z sieci kanalizacji sanitarnej.

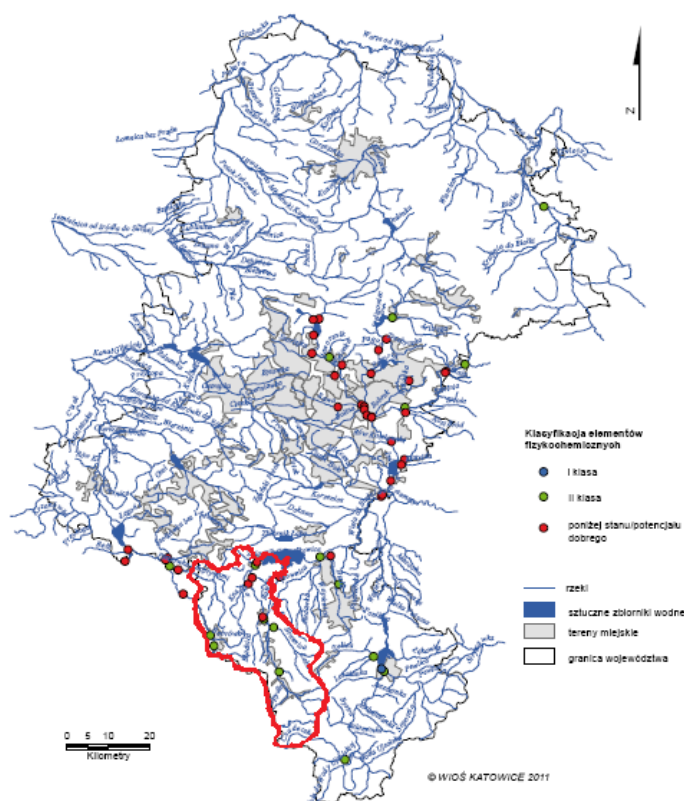
Jakość wód rzeki Wisły kontrolowana jest w ramach monitoringu diagnostycznego WIOŚ. W latach 2007-2009 r. monitoring diagnostyczny w zlewni Małej Wisły prowadzony był w 5 punktach pomiarowych (od źródeł do ujścia Przemszy). Wody w całym swoim biegu były o umiarkowanym stanie ekologicznym z pominięciem 1 punktu, gdzie sklasyfikowano je, jako wody stanu ekologicznego sklasyfikowanego jako słaby.

W 2009 roku według klasyfikacji wskaźników fizykochemicznych przekroczenia wartości dopuszczalnych dobrego stanu chemicznego wód wynoszące dla rtęci 0,07 µg Hg/l w 2009 roku wystąpiły w Czarnej Wisiełce, Małej Wiśle poniżej zbiornika w Wiśle.

Jakość wód rzeki Olzy kontrolowana jest także w ramach monitoringu diagnostycznego WIOŚ. W latach 2007-2009 prowadzony był w 3 punktach pomiarowych. Według oceny stanu ekologicznego uznane zostały jako stan umiarkowany i dobry.

W 2010 badanie były także osady wód powierzchniowych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Badano wody rzeki Olzy w punkcie 11437/410. Badania wykazały występowanie osadów często szkodliwie oddziałujących na organizmy żywe.

Wyniki badań wód powierzchniowych w 2011 roku ilustruje poniższy rysunek.



Rysunek 14 Jakość wód powierzchniowych powiatu cieszyńskiego na tle województwa śląskiego

Źródło: WIOŚ, 2012

Z rysunku zamieszczonego powyżej wynika, iż w 2011 roku badania prowadzone były w 7 punktach, z czego w 4 zanotowano II klasę czystości, natomiast w 3 punktach wody były poniżej potencjału dobrego.

W programie Państwowego Monitoringu Środowiska w sieci regionalnej w roku 2010 zaplanowano badanie jakości wód podziemnych na terenie powiatu cieszyńskiego w 3 punktach. Dobry stan chemiczny wód podziemnych badanych na poziomie regionalnym, w zakresie oznaczanych wskaźników, wystąpił we wszystkich punktach. Przeważały wody III klasy, które wystąpiły w 2 punktach (1139K i 1111K). Wody najlepszej I klasy jakości stwierdzono w 1 punkcie wód wgłębnych (nr 109K).

4.3 Ochrona powierzchni ziemi

Ukształtowanie powierzchni terenu powiatu cieszyńskiego sprzyja powstawaniu procesów geodynamicznych, ruchów osuwiskowych, które stwarzają zagrożenie dla projektowanych i istniejących obiektów budowlanych. Występowanie procesów osuwiskowych obserwuje się w szczególności w części południowej powiatu, w obrębie stoków górskich oraz w części północnej powiatu na zboczach o znacznym nachyleniu, gdzie w podłożu występują łupki.

Także zagrożeniem dla powierzchni ziemi oraz przyczyną degradacji terenów i naruszania równowagi w ekosystemie jest rozwój przemysłu Na gruntach zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej

prowadzi się rekultywację w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie lub częściowo do prowadzenia takiej działalności.

W ramach Systemu Ochrony Przeciwoświsowej prowadzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie powiatu w 2010 i 2011 roku wykonano mapy osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się ziemi dla 8 gmin (Skoczów, Ustroń, Cieszyn, Zebrzydowice, Hażlach, Istebna, Goleszów i Dębowiec). Zidentyfikowano 488 osuwisk z czego na obszarze:

- Gminy Cieszyn – 82,
- Gminy Dębowiec – 22,
- Gminy Hażlach – 83,
- Gminy Istebna – 215,
- Gminy Skoczów – 88

Aktualnie opracowywane są mapy osuwiska dla dwóch kolejnych gmin Brennej i Wisły.

4.4 Hałas

Głównymi i podstawowymi źródłami hałasu są ciągi komunikacyjne oraz działalność przemysłowa.

W ciągu ostatnich lat systematycznie wzrasta ruch tranzytowy powodując znaczny wzrost zanieczyszczenia powietrza emisją spalin oraz wzrost uciążliwości związanych z hałasem. Program Państwowego Monitoringu Środowiska w ramach sieci regionalnej przewiduje badania hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych – w miejscach o szczególnym zagrożeniu (węzły drogowe, drogi tranzytowe przebiegające w pobliżu zabudowy mieszkaniowej). Badania hałasu komunikacyjnego prowadzone są w cyklu pięcioletnim, w stałych punktach wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Według badań przeprowadzonych w 2010 roku na obszarze powiatu w 2 punktach położonych w Skoczowie (ul. Górny Bór/Mickiewicza i ul. Objazdowa/Mickiewicza – DK69) wynika iż poziomy emisji hałasu zostały przekroczone:

- w punkcie nr 1 w porze dziennie – wieczorno - nocnej o 9,5 dB, natomiast w porze nocnej o 5,1 dB
- w punkcie nr 2 w porze nocnej o 1,7 dB.

W 2011 roku na obszarze powiatu cieszyńskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził pomiary hałasu w dwóch punktach zlokalizowanych na terenie gminy Strumień (ul. Pszczyńska, i ul. 1 Maja), oraz w jednym punkcie na terenie Gminy Brenna (ul. Górska). Uzyskane wyniki wskazują:

Skoczów przy ulicy Pszczyńskiej:

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennie – wieczorno - nocnej o 10,6 dB,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej o 9,3 dB,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej N o 7,2 dB

Skoczów przy ulicy 1 Maja:

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennie – wieczorno - nocnej o 9,1 dB,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej o 6 dB,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej o 5,9 dB

Brenna przy ulicy Górskiej:

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennie – wieczorno - nocnej o 13,0 dB,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu porze dziennej o 11,7 dB,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej o 10,0 dB,

Uciążliwości hałasowe powodowane ruchem kołowym na badanych drogach miejscowościach Skoczów i Brenna stanowią podstawę do programowania zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowych i doraźnych działań organizacyjnych i technicznych oraz prawidłowego podejmowania decyzji w sprawie wykorzystania terenów na cele inwestycyjne oraz właściwego zagospodarowania przestrzennego terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie uciążliwych dróg.

4.5 Promieniowanie niejonizujące

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Zniesiony został obowiązek posiadania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych, jednak nałożono obowiązek wykonania pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych na prowadzących

instalacje i użytkowników urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne. Pomiary należy przeprowadzać bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

Od 2008 r. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi monitoring pól elektromagnetycznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221 poz. 1645).

W 2009 roku w ramach działalności inspekcyjnej w ramach okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzono na terenie powiatu cieszyńskiego badania w trzech punktach pomiarowych w Wiśle, w Cieszynie i w Koniakowie. Wykonane pomiary wyniosły odpowiednio 0,21 V/m, 0,27 V/m, 0,21 V/m i nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnej, która wynosi 7 V/m.

W 2010 roku przeprowadzono podobne badania w 5 punktach na obszarze powiatu cieszyńskiego, wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wskazywały:

- Ustroń - 0,25 V/m,
- Skoczów - 0,25 V/m,
- Zebrzydowice - 0,8 V/m,
- Brenna - 0,2 V/m,
- Chybie - 0,52 V/m.

W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach także prowadził na terenie powiatu cieszyńskiego badania poziomu promieniowania niejonizującego. Punkty pomiarowe zlokalizowane były:

- na obszarze miasta Cieszyn
Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych miasta Cieszyn, w centralnej jego części, na płycie rynku. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,34 V/m.
- na terenie gminy Istebna
Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych gminy Istebna na terenie miejscowości Koniaków na działce (Koniaków 628) przed budynkiem użyteczności publicznej w luźnej zabudowie. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,26 V/m.
- na terenie miasta Wisła
Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych miasta Wisła, w południowej jego części, na terenie Klubu Sportowego „Wisła Ustronianska”. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,20 V/m.

Ocena stanu środowiska powiatu wskazując następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska:

Powietrze atmosferyczne:

- pogorszenie jakości powietrza ze względu na pył zawieszony (46% w stosunku do roku 2009) przy szlakach komunikacyjnych,
- emisja zanieczyszczeń z rejonów Trzyńca, Ostrawsko-Karwińskiego Okręgu Przemysłowego i Rybnickiego Okręgu Węglowego
- pogorszenie jakości powietrza na obszarze powiatu pod względem zawartości ozonu w warstwie przyziemnej (troposferycznej),
- wzrastająca liczba obszarów stref zakwalifikowanych do klasy C,
- niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.

Wody powierzchniowe i podziemne:

- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na części obszarów wiejskich,
- niski stopień oczyszczania ścieków,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi,
- pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w obrębie terenów zurbanizowanych,

- brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej oraz brak racjonalizacji gospodarki wodnej w sektorze przemysłowym oraz wodochłonność procesów produkcyjnych.

Hałas:

- ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i powolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów,
- postępujący proces degradacji obszarów „cichych”,
- nie uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań związanych z ochroną przed hałasem.

5 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Istotnym elementem określenia, analizy i oceny potencjalnych negatywnych oddziaływań na poszczególne aspekty środowiskowe, jest tzw. „opcja zerowa”, czyli prognoza w jakim kierunku zmieniłoby się środowisko w przypadku braku realizacji planowanych zadań.

Często mylnie przyjmuje się, że niepodejmowanie działań, ma charakter prośrodowiskowy. Tymczasem są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie struktur i procesów, a osiągnięte efekty pośrednio niosą korzyści także środowiskowe.

Przewiduje się, że brak realizacji postanowień aktualizacji „Strategii...” spowodowałby następujące skutki:

- pozytywne dla środowiska i mieszkańców
 - Niepodejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej miałyby pozytywne konsekwencje w postaci nie zwiększania emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód.
 - Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego dla wód i powietrza wynikającego z rozwoju infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, drogowej oraz turystycznej,
- negatywne dla środowiska i mieszkańców
 - Brak zainteresowania młodzieży powiatem cieszyńskim powodowanego brakiem bazy szkolnictwa wyższego,
 - Brak nowych interesujących atrakcji turystycznych i sportowych, co zmniejszy zainteresowanie turystyczne powiatem, a także przyczyni się do mniejszej aktywności sportowej mieszkańców,
 - Dalsza degradacja obiektów kulturalnych i zabytkowych - objawiająca się m.in. nielegalnym gromadzeniem śmieci, grabieżami majątku, stwarzaniem zagrożeń katastrofami budowlanymi, sprzyjaniu patologii społecznych, a także małą atrakcyjnością powiatu cieszyńskiego,
 - Wzrost niekorzystnych oddziaływań wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego,
 - Dalsza pauperyzacja społeczeństwa i wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów zielonych, grabież drewna z lasów, zaśmiecanie itp.) wynikająca z braku pracy i braku rozwoju przedsiębiorczości,
 - Wzrost ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej.
 - Utrudnienie dostępu do sieci teleinformatycznej mogącej służyć edukacji ekologicznej i kształtowaniu pozytywnych postaw wobec środowiska przyrodniczego.
 - Wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza spowodowany utrudnieniem dostępu do sieci infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska, w tym szczególnie instalacji służącej ochronie powietrza
 - Narastające i powtarzające się sytuacje konfliktowe w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, rozumianego jako zachowanie równowagi pomiędzy poszczególnymi funkcjami w powiecie.
 - Brak dostępu do szerokiej oferty usług medycznych oraz pomocy społecznej

Analiza powyższych skutków braku realizacji aktualizacji „Strategii...” prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu wywołać może zarówno skutki pozytywne jak i negatywne. Niemniej na dwanaście głównych i ogólnie sformułowanych skutków wymienionych powyżej, jedynie tylko dwa są pozytywne. Należy podkreślić, iż najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności powiatu cieszyńskiego (tworzenie nowych miejsc pracy, ułatwienie dostępu do podnoszenia kwalifikacji, rozwój sfery kulturalnej, prozdrowotnej, edukacyjnej i sportowej) może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw uboższych, gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, grabieże), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania. Również brak realizacji wyznaczonych w aktualizacji „Strategii...” działań dotyczących budowy infrastruktury technicznej może spowodować negatywne skutki dla środowiska objawiające się wzrostem zanieczyszczenia wód (brak sieci

wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej) i powietrza (zły stan dróg, niemodernizowana infrastruktura drogowa).

Należy podkreślić, iż realizacja działań związanych z turystycznym zagospodarowaniem atrakcyjnych turystycznie obszarów powiatu może doprowadzić do negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze w przypadkach kiedy działanie to będzie realizowane niezgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym w czasie realizacji tego rodzaju inwestycji należy ściśle trzymać się postanowień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wytycznych instytucji nadzorujących procedury środowiskowe. Takie postępowanie wyeliminuje możliwość negatywnych oddziaływań na obszary przyrodnicze, w tym należące do sieci NATURA 2000.

Można przypuszczać jednak, iż zaniechanie realizacji działań związanych rozbudową sieci wodociągowej, rozbudową sieci kanalizacyjnej, przebudową i modernizacjami układu komunikacyjnego powiatu cieszyńskiego, a także z budową terminalu logistyczno - przeładunkowego spowoduje brak dodatkowych emisji zanieczyszczeń do środowiska, a tym samym pogorszenia jego jakości. Jednak działania negatywne występować będą głównie w czasie realizacji inwestycji, będą to oddziaływania krótkookresowe i nie długofalowe. Po zrealizowaniu inwestycji oddziaływanie będą pozytywne w postaci braku zrzutu nieoczyszczonych ścieków do rowów i potoków, zmniejszeniem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w skutek płynniejszego ruchu pojazdów samochodowych i kolejowych. Z drugiej strony istotnym jest poprawa dostępności komunikacyjnej regionu oraz ochrony środowiska, co będzie warunkować rozwój przedsiębiorczości.

Rozwój przedsiębiorczości opartej na nowoczesnych technologiach spowoduje, iż jego oddziaływanie na środowisko będzie mniejsze (pomijając już pozaprzyrodnicze korzyści prestiżowe i marketingowe, wynikające z kreowania pozytywnego wizerunku powiatu jako ośrodka tworzenia i implementacji nowoczesnych technologii).

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów strategicznych zapisanych w aktualizacji „Strategii...” Presja społeczna na zagospodarowywanie coraz to nowych terenów, w tym atrakcyjnych przyrodniczo oraz ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza panująca w Polsce nie pozwoli na uniknięcie konfliktowych aspektów rozwoju poszczególnych sfer życia. Należy zatem wcześniej opracować takie plany działań, które umożliwią rozwój powiatu cieszyńskiego przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej.

Istotnym elementem jest także wyznaczenie dogodnych lokalizacji planowanych inwestycji zarówno pod względem środowiskowym, przyrodniczym i społecznym, ma to ogromne znaczenie przede wszystkim dla inwestycji w zakresie rozwoju turystyki na obszarach o cennych walorach turystycznych. Wszelkie plany dotyczące lokalizacji miejsc sobotnio – niedzielnego wypoczynku, tworzenia kompleksów rekreacyjnych, a także zagospodarowania atrakcyjnych turystycznie terenów na obszarze powiatu już od etapu planowania, poprzez projektowanie, uzgodnienia, a także realizację inwestycji będą zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin należących do powiatu, a także z wytycznymi organów decyzyjnych i opiniujących. Działania te mają na celu eliminację możliwych negatywnych skutków realizacji w/w przedsięwzięć. Na etapie opracowywania niniejszej prognozy nie ma możliwości oceny oddziaływania tych inwestycji ze względu na brak konkretnych planów realizacyjnych i lokalizacyjnych, będzie to możliwe po ustaleniu zakresów inwestycji i ich szczegółowych lokalizacji.

Tabela 2 Przewidywane negatywne i pozytywne skutki braku realizacji postanowień aktualizacji „Strategii...”

Elementy środowiska	Domeny strategii	Skutki o charakterze pozytywnym	Skutki o charakterze negatywnym
Różnorodność biologiczna	Domena 2: Turystyka i sport Domena 3: Kultura Domena 4: Ochrona środowiska Domena 5: Ochrona zdrowia i pomoc społeczna Domena 7: Współpraca trans graniczna	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją ruchu turystycznego na obszarze powiatu Ograniczenia zagrożenia wód i powietrza wynikającego z większego ruchu samochodowego.	Brak informowania społeczeństwa o ekologicznych walorach florystyczno – faunistycznych powiatu, wynikiem czego będzie następował wzrost zachowań patologicznych społeczeństwa polegających na grabieżach, dewastacjach, zaśmiecanie terenów przyrodniczo – leśnych. Negatywnym skutkiem będzie także brak sprawnie działającej pomocy społecznej i brak pracy.
Ludzie	Domena 1: Edukacja		Słaba informacja o powiecie i jego walorach

	<p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 3: Kultura</p> <p>Domena 4: Ochrona środowiska</p> <p>Domena 5: Ochrona zdrowia i pomoc społeczna</p> <p>Domena 6: Przedsiębiorczość</p> <p>Domena 7: Współpraca transgraniczna</p>		<p>przyrodniczych, inwestycyjnych, a także edukacyjnych.</p> <p>Brak dostępu do specjalistycznych poradni medycznych.</p> <p>Niedostateczna informacja o warunkach rozwoju przedsiębiorczości.</p> <p>Degradacja lasów objawiająca się m.in. nielegalnym gromadzeniem śmieci.</p> <p>Niska jakość dróg, słaby dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, oraz sieci internetowej.</p> <p>Słaba informacja turystyczna o regionie</p> <p>Utrudnienie dostępu do sieci teleinformatycznej mogącej służyć edukacji ekologicznej i kształtowaniu pozytywnych postaw wobec środowiska przyrodniczego.</p>
Zwierzęta i rośliny	<p>Domena 1: Edukacja</p> <p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 3: Kultura</p> <p>Domena 4: Ochrona środowiska</p> <p>Domena 6: Przedsiębiorczość</p> <p>Domena 7: Współpraca transgraniczna</p>	<p>Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją ruchu turystycznego na obszarze powiatu</p> <p>Ograniczenia zagrożenia wód i powietrza wynikającego z większego ruchu samochodowego.</p>	<p>Brak edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży nt. walorów florystycznych i faunistycznych powiatu.</p> <p>Brak informacji i edukacji turystycznej w regionie</p> <p>Brak wymiany informacji kulturalnych polsko – czesko – słowackich.</p> <p>Brak nowych terenów zieleni miejskiej podnoszącej jakość życia mieszkańców, w tym zieleni izolacyjnej.</p>
Wody, zasoby naturalne	<p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 4: Ochrona środowiska</p> <p>Domena 6: Przedsiębiorczość</p> <p>Domena 7: Współpraca transgraniczna</p>	<p>Brak dodatkowych zanieczyszczeń powietrza i wody powstających w wyniku zlokalizowania nowych przedsiębiorstw</p> <p>Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją ruchu turystycznego na obszarze powiatu</p>	<p>Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Niska jakość infrastruktury komunikacyjnej w regionie</p>
Powietrze	<p>Domena 1: Edukacja</p> <p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 4: Ochrona środowiska</p> <p>Domena 6: Przedsiębiorczość</p>	<p>Brak dodatkowych zanieczyszczeń powietrza i wody powstających w wyniku zwiększonej ilości turystów.</p> <p>Niezwiększające się zanieczyszczenie powietrza w wyniku powstających nowych przedsiębiorstw.</p>	<p>Wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza spowodowany brakiem działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia źródeł emisji, w tym zwłaszcza dotyczy to zagadnień tzw. niskiej emisji.</p> <p>Wzrost emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych spowodowany niską jakością dróg i długim czasem podróży</p>
Powierzchnia ziemi, krajobraz	<p>Domena 1: Edukacja</p> <p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 4: Ochrona środowiska</p> <p>Domena 6: Przedsiębiorczość</p>	<p>Brak zmiany krajobrazu w wyniku inwestycji polegających na budowie nowych odcinków dróg.</p>	<p>Brak dostatecznych działań edukacyjnych będących przyczyną degradacji terenów atrakcyjnych przyrodniczo objawiająca się m.in. nielegalnym gromadzeniem śmieci.</p> <p>Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej.</p>
Klimat	<p>Domena 1: Edukacja</p> <p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 3: Kultura</p> <p>Domena 4: Ochrona środowiska</p> <p>Domena 5: Ochrona zdrowia i pomoc społeczna</p> <p>Domena 6: Przedsiębiorczość</p>	<p>Zmniejszona antropopresja przy braku rozwoju turystyki na terenach atrakcyjnych turystycznie</p>	<p>Zwiększenie świadomości społeczeństwa w temacie ochrony klimatu</p> <p>Częściowa poprawa mikroklimatu powiatu cieszyńskiego poprzez zaprzestanie rozwoju przedsiębiorczości.</p> <p>Pogorszenie warunków życia powiecie (szczególnie na obszarze miast) negatywne oddziaływanie centrum Cieszyna, Ustronia, Wisły, Skoczowa miast na ogólne warunki mikroklimatyczne</p> <p>Pogarszanie się warunków, zwłaszcza w okresie letnim, spowodowane większym ruchem komunikacyjnym, co w konsekwencji przyczyni się do pogorszenia stanu zdrowia mieszkańców.</p>
Zabytki	<p>Domena 1: Edukacja</p>		<p>Brak edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci i młodzieży</p>

	<p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 3: Kultura</p> <p>Domena 7: Współpraca transgraniczna</p>		<p>w celu promowania zabytków Śląska Cieszyńskiego.</p> <p>Brak działań rewitalizacyjnych zabytkowych obszarów w miejscowościach o charakterze historycznym (Cieszyn, Skoczów, Strumień, Istebna)</p> <p>Brak wykorzystania przygranicznego położenia powiatu w celu tworzenia polsko – czeskiej i polsko – słowackiej wymiany kulturalnej</p> <p>Brak promocji turystycznej powiatu.</p>
<p>Dobra materialne</p>	<p>Domena 1: Edukacja</p> <p>Domena 2: Turystyka i sport</p> <p>Domena 3: Kultura</p> <p>Domena 7: Współpraca transgraniczna</p>		<p>Ubożenie dóbr w wyniku braku ich promocji i informacji a także edukacji w tym zakresie.</p> <p>Brak ładu przestrzennego rozumianego jako zachowanie równowagi pomiędzy poszczególnymi funkcjami w powiecie cieszyńskim.</p>

Źródło: opracowanie własne

Należy zatem oczekiwać, że realizacja celów zapisanych w aktualizacji „Strategii...” wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych na końcu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców powiatu. **Wśród planowanych inwestycji, których niewłaściwa realizacja i zła, niezgodna z planami zagospodarowania przestrzennego lokalizacja może przyczynić się do wystąpienia sytuacji niekorzystnych z punktu widzenia oddziaływań na środowisko, należy natomiast podkreślić spodziewane realne bardzo wysokie korzyści pozaprzyrodnicze - społeczne i gospodarcze.**

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016”.

Realizacja zaplanowanych działań i przedsięwzięć inwestycyjnych w sytuacji, kiedy realizacja przebiegać będzie bez zgodności z planami zagospodarowania przestrzennego i bez istotnych uzgodnień z organami wydającymi decyzję środowiskowe, a także prowadzącymi postępowanie mające na celu wydanie decyzji środowiskowych może powodować znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (także na jego integralność) a także na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat i zasoby naturalne, a także zabytki i dobra materialne.

Niemniej jednak wszystkie zaplanowane inwestycje mogące mieć negatywny wpływ na środowisko będą planowane zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Postępowanie to ograniczy możliwość lokalizacji tych inwestycji w obszarach przyrodniczo cennych oraz na terenie obszarów sieci NATURA 2000. Dzięki czemu oddziaływanie na środowisko zostanie ograniczone lub całkiem wyeliminowane.

Na etapie opracowania niniejszej prognozy nie ma jeszcze sprecyzowanych lokalizacji przedsięwzięć, niemniej jednak jest to działanie na etapie planowania bardzo istotne ze względu na późniejsze oddziaływania. Ważkim założeniem jest fakt, iż lokalizacje będą planowane w takich terenach gdzie jest możliwość lokalizacji inwestycji turystycznych w planach zagospodarowania przestrzennego. Taka lokalizacji uniemożliwia zagospodarowanie terenów cennych przyrodniczo, oraz obszarów NATURA 2000 co w znaczącym stopniu eliminuje wszelkie negatywne oddziaływania.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w aktualizacji „Strategii...” przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach „Strategii...” wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227z późn. zm.) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tej dokona się przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 5 niniejszej prognozy analizy i oceny potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji postanowień aktualizacji „Strategii...”, a także analizy wariantowej zawartej w rozdziale 7 (wariant podstawowy oraz wariant o), odstąpienie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze niż wystąpienie ewentualnych znaczących oddziaływań.

Mając powyższe na uwadze, poniżej, w odniesieniu do zadań (sformułowanych w zakresie poszczególnych domen strategicznych) wymienionych w aktualizacji „Strategii...”, scharakteryzowano typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją najistotniejszych zadań mogących mieć wpływ na środowisko zadań.

Z analizy wyłączono cele i zadania o charakterze systemowym, jako że ich realizacja w sposób bezpośredni nie wpisuje się w realizację zadań dotyczących poszczególnych sektorów środowiska przyrodniczego.

Tabela 3 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska

Domeny, cele i zadania zapisane w projekcie aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016”	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
DOMENA EDUKACJA, Cel strategiczny 1 Zapewnienie wysokiej jakości na wszystkich poziomach kształcenia młodzieży Śląska Cieszyńskiego oraz osób z innych regionów kraju i zagranicy	o	N	+	o	o	N	+/-	+/-	+/-	+/-	o	+	+
*Priorytetowe typy projektów: – Wyrównywanie szans edukacyjnych, – Promowanie Śląska Cieszyńskiego	N +	+/- +	+ +	N +/-	N +/-	N +/-	N +/-	+ +/-	+ +	+/- +/-	+ +	+/- +	+ +
Domena EDUKACJA, Cel strategiczny 1 Rozwój ośrodków akademickich w powiecie cieszyńskim dysponujących nowoczesnymi kierunkami kształcenia zbieżnymi z potrzebami zrównoważonego rozwoju regionu	N/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	-	-	+	-	-	+/-	N
*Priorytetowe typy projektów: – Tworzenie nowych szkół w Powiecie Cieszyńskim	o	o	+	N	N	+/-	+/-	+/-	o	+/-	+/-	+	+
DOMENA TURYSTYKA I SPORT, Cel strategiczny 1 Wypracowanie i realizacja całościowej regionalnej koncepcji rozwoju turystyki	-	+/-	+	-	-	-	-	-	-	+/-	+/-	o	o
*Priorytetowe typy projektów: – Zagospodarowanie atrakcyjnych turystycznie terenów powiatu zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego	-/+	-/+	-/+	-/+	+/-	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	N	N

– Rozwój punktów informacyjnych w regionie,	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+
– Analiza turystyczna regionu w celu wyodrębnienia jego głównych atrakcji	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	N	N
DOMENA TURYSTYKA I SPORT, Cel strategiczny 3													
Zapewnienie wysokiego standardu bazy sportowo – rekreacyjnej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Tworzenie kompleksów sportowo – rekreacyjnych na obszarach zurbanizowanych powiatu cieszyńskiego zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	+/-	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N
– Promowanie sportu i rekreacji oraz imprez sportowo - rekreacyjnych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOMENA KULTURA Cel strategiczny 1													
Zwiększenie dostępu wszystkim mieszkańcom Śląska Cieszyńskiego do kultury oraz edukacji regionalnej, artystycznej i kulturalnej	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
*Priorytetowe typy projektów:													
– Edukacja regionalna, kulturalna i artystyczna	0	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
DOMENA KULTURA Cel strategiczny 2													
Zachowanie i kultywowanie lokalnych tradycji oraz ochrona krajobrazu kulturowego Śląska Cieszyńskiego	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	+	+	+
*Priorytetowe typy projektów:													
– Informowanie społeczeństwa o wartościach kulturowych Śląska Cieszyńskiego oraz propagowanie idei i sposobów ochrony dziedzictwa kulturowego,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
– Kompleksowa ochrona dóbr kultury,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
– Rewitalizacja zabytkowych obszarów w miejscowościach o zachowanym układzie historycznym (Cieszyn, Skoczów, Strumień, Istebna)	N/+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+
DOMENA OCHRONA ŚRODOWISKA, Cel strategiczny 2													
Poprawa jakości życia mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, szczególnie w zakresie ochrony zdrowia. Zwiększenie atrakcyjności Śląska Cieszyńskiego jako miejsca osiedlania się i lokowania inwestycji	+/-	+/-	+	-	-	+/-	+/-	+/-	N	-	+/-	+/-	+
*Priorytetowe typy projektów:													
– Rozbudowa infrastruktury technicznej,	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N
– Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców – kształtowanie postaw proekologicznych,	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
– Promocja i wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii,													

– Poprawa wizerunku i ładu przestrzennego powiatu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
DOMENA OCHRONA ŚRODOWISKA, Cel strategiczny 2													
Zwiększanie dochodów z działalności turystycznej w Powiecie Cieszyńskim prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	+/-	+/-	+	N	N	+/-	+/-	+/-	N	+/-	+/-	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
– Tworzenie infrastruktury dla turystyki (drogi, komunikacja zbiorowa)	+/-	N	+	+/-	N/-	-/+	-	-	-/0	-/0	-/0	0	0
– Ochrona zlewni wód Wisły i Odry, rewitalizacja rzeki Olzy i jej dorzecza,	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+	0	0
– Poprawa czystości rzek w celu przywrócenia obecności raka błotnego i szlachetnego	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	+	0	0
DOMENA OCHRONA ŚRODOWISKA, Cel strategiczny 3													
Promowanie i podnoszenie prestiżu powiatu Cieszyńskiego w skali kraju i Europy poprzez wzmacnianie działań mających na celu zachowanie przyrody	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Przebudowa istniejącego drzewostanu,	0	0	0	0	0	0	+	0	+	+	0	0	0
– Opracowanie programów ochrony gatunków flory i fauny wraz z partnerem polskim i słowackim,	+	+	0	+	+	N	N	N	N	N	+	0	0
– Sterowanie ruchem turystycznym,	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N
– Uporządkowanie gospodarki odpadami.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
DOMENA OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA, Cel strategiczny 1													
Zapewnienie wysokiego standardu świadczeń zdrowotnych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Świadczenie usług medycznych na wysokim poziomie z powszechną ich dostępnością,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Ukończenie rozbudowy Szpitala Śląskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOMENA OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA, Cel strategiczny 2													
Skuteczny system pomocy społecznej dostosowany do przepisów prawa	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

DOMENA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, Cel strategiczny 1 Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Stworzenie bazy danych o ofertach inwestycyjnych Śląska Cieszyńskiego,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	0	0	+	0	0	0	0/-	0/-	0	0/-	0	0	0
DOMENA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, Cel strategiczny 3 Osiągnięcie zdecydowanej poprawy dostępności komunikacyjnej regionu oraz ochrony środowiska warunkujących rozwój przedsiębiorczości	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Poprawa infrastruktury drogowej Śląska Cieszyńskiego,	-/+	-/+	+	0	0	0	-/+	0	-/+	0	-/+	0	0
– Utworzenie terminalu logistyczno – przeładunkowego w Kaczycach i Zebrzydowicach,	0	0	+	0	0	-/+	-/+	-/+	-/+	0	0	0	0
– Rozbudowa węzła drogowego Cieszyn - Pastwiska	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOMENA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, Cel strategiczny 4 Infrastruktura telekomunikacyjna i informatyzacja	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Budowa lub rozbudowa lokalnych szerokopasmowych sieci szkieletowych,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Modernizacja infrastruktury informatycznej, elektronicznego obiegu dokumentów, archiwizacji dokumentów oraz rozwój elektronicznych usług dla ludności	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOMENA WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA, Cel strategiczny 1 Stworzenie optymalnego układu komunikacyjnego oraz sprawnego systemu ruchu granicznego	0	-/+	+	-	-	N	-	+/-	+/-	+/-	0	0	0
*Priorytetowe typy projektów:													
– Poprawa jakości dróg,	+	N	+	N	N	N	-/+	-/+	+	+	N	0	0
– Stworzenie infrastruktury towarzyszącej dla towarowego i osobowego ruchu tranzytowego (budowa i rozbudowa miejsc obsługi podróżnych Cieszynie, Skoczowie, Zebrzydowicach),	N/-	0/-	+	0/-	0/-	+	+	+	0/+	0	0	0	0
DOMENA WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA, Cel strategiczny 2 Stworzenie systemu koordynującego wspólne działania w różnych dziedzinach życia gospodarczego w tym polityki inwestycyjnej	0	0	+	0/+	0/+	N/+	+/N	+	0/+	+	0	0	0

*Priorytetowe typy projektów:													
– Stworzenie efektywnego systemu infrastruktury technicznej,	o	N/+	+	o/+	o/+	+	o	o	N	o	o	o	o
– Koordynacja transportu zbiorowego.	o	o	+	o	o	o	+	+	+	o	+	o	o
DOMENA WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA, Cel strategiczny 3													
Stworzenie systemu koordynującego w obszarze ochrony środowiska i zarządzania kryzysowego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	o	o/+
*Priorytetowe typy projektów:													
– Budowa systemu monitoringu w zakresie ochrony wód, powietrza, lasów i gleby,	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	o	+
– Realizacja „Programu rewitalizacji rzeki Olzy i jej dorzecza”.	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+/o	+/o
DOMENA WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA, Cel strategiczny 4													
Stworzenie systemu koordynującego wspólne działania w sferze społecznej	o/N	o	+	o/-	o/-	o	-/o	o	o	o	o	+/o	+
Priorytetowe typy projektów													
– Organizacja i koordynacja działań w zakresie kultury, sportu, turystyki i rekreacji,	o/-	-	+	-/o	-/o	N	N	N	o	o	o	+	+
– Organizacja i koordynacja działań w zakresie transgranicznego rynku pracy.	o	o	+	o	o	o	o	o	o	o	o	o	+

Źródło: opracowanie własne

*Ze względu na dużą ilość projektów w zakresie każdego celu strategicznego w niniejszej tabeli znalazły się projekty, które w najistotniejszy sposób oddziałują na poszczególne elementy środowiska. Niemniej jednak dokonano pogrupowania najważniejszych działań tematycznie w sposób umożliwiający ocenę oddziaływania każdego celu operacyjnego i zawartych w nim projektów. Ze względu na pogrupowanie niektórych projektów ich tytuły mogą nieznacznie się różnić od zapisanych w aktualizacji „Strategii...” co absolutnie nie zmienia ich znaczenia i skali oddziaływania.

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(o) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań,

[1] Realizacja „domen strategicznych” 1, 3, 5, a więc Edukacja, Kultura i Ochrona zdrowia i pomoc społeczna nie będzie powodować żadnych oddziaływań na obszary objęte siecią Natura 2000. Działania i projekty zaplanowane w ramach tych domen będą miały raczej charakter promocyjny, edukacyjny i prozdrowotny. Zadania w tym zakresie nie będą oddziaływały na tereny obszarów chronionych ani objętych siecią Natura 2000. Tereny, których dotyczą powyższe cele położone są w oddaleniu od obszarów chronionych, a ich bezpośrednie sąsiedztwo nie wykazuje predyspozycji dla lokalizacji tego typu funkcji. Jak się wydaje, także ewentualne oddziaływania pośrednie nie powinny mieć wpływu na stan terenów chronionych powiatu.

[2] Ocena wpływu ustaleń aktualizacji „Strategii...” rozwoju na świat zwierząt, roślin i różnorodność biologiczną, jest zagadnieniem bardzo złożonym, wieloaspektowym i niejednoznacznym.

Przed wszystkim należy zauważyć, że teoretycznie każda ingerencja człowieka w środowisko ma niekorzystny wpływ na te aspekty.

Zagadnienie oddziaływania na świat roślin i zwierząt należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach:

- płaszczyźnie naturalności środowiska,
- płaszczyźnie wyjątkowości środowiska analizowanego obszaru na tle obszarów sąsiednich,
- płaszczyźnie różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt,
- płaszczyźnie oceny możliwości i zdolności do odtworzenia stanu sprzed realizacji przedsięwzięcia.

W przypadku analizowanej aktualizacji „Strategii...”, każde działanie inwestycyjne, nawet w niewielkiej skali, zmienia lokalne uwarunkowania, może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania ekosystemów i wymaga indywidualnej oceny (której, ze względu na określony stopień ogólności, nie można dokonać w niniejszym opracowaniu).

[3] Cele strategiczne 2, 4, 6 i 7 (Turystyka i sport, Ochrona środowiska i Przedsiębiorczość, a także Współpraca transgraniczna) zakładają ingerencję w środowisko, związaną z możliwymi znacznymi przekształceniami. Należy tu zwrócić uwagę na kilka aspektów tego zagadnienia:

- dla organizacji czasu wolnego mieszkańców i turystów wypoczywających na terenie powiatu cieszyńskiego planuje się urządzenie kompleksów sportowo – rekreacyjnych, poprawę i rozwój istniejącej infrastruktury turystyczno – sportowo – rekreacyjnej. Celem tych inwestycji byłoby zwiększenie atrakcyjności sportowej i rekreacyjnej terenu powiatu cieszyńskiego, co przyczyniłoby się do poprawy aktywności ruchowej i sportowej, do zwiększenia ilości dzieci i młodzieży spędzającej aktywnie wolny czas. W czasie konkretnego planowania inwestycji ważnym jest by nie kolidowały one z atrakcyjnymi ekologicznie i przyrodniczo walorami powiatu. W czasie opracowywania aktualizacji „Strategii...” oraz niniejszej prognozy nie ma sprecyzowanych planów dotyczących konkretnych działań, zamierzeń inwestycyjnych, nie ma sprecyzowanych lokalizacji powstania ewentualnych kompleksów rekreacyjno – sportowych, ani nie są zaplanowane sposoby zagospodarowania terenów cennych turystycznie. Po ustaleniu i zaplanowaniu konkretnych działań przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena wpływu niniejszych działań na środowisko, która będzie oparta na konkretnych lokalizacjach i dokładnych zamierzeniach inwestycyjnych.
- W zakresie domeny strategicznej „Ochrona środowiska” zaplanowano zadania dotyczące budowy sieci kanalizacji sanitarnej, budowy sieci wodociągowej, są to działania, które na etapie inwestycji mogą negatywnie oddziaływać na środowisko wodne, powietrze, a także rośliny, zwierzęta i obszary chronione, nie mniej jednak są to działania krótkotrwałe, które można zniwelować i ograniczyć do minimum poprzez grodzenie terenu inwestycji, prace w godzinach 6.00 – 22.00 oraz używanie parku maszynowego w ilości niezbędnej, co ograniczy hałas. W ramach rozbudowy infrastruktury technicznej planowana jest także regulacja rzek i potoków – działania te zapisane w aktualizacji „Strategii...” planowane są w związku z ewentualną budową infrastruktury drogowej, w trakcie realizacji których może zaistnieć potrzeba uregulowania rzeki lub potoku, będą to działania realizowane w związku z budową infrastruktury technicznej. Budowa zbiorników małej retencji będzie realizowana w miejscach gdzie ich budowa i funkcjonowanie nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko. Każdorazowe takie działanie zostanie poprzedzone oceną oddziaływania na środowisko i szczegółową dokumentacją. Na etapie niniejszego opracowania nie ma możliwości określenia odcinków rzek i potoków planowanych do regulacji, ani wyznaczenie lokalizacji małych zbiorników retencyjnych. Wiadomo, iż ich lokalizacja i zasięg na etapie konkretnego planowania zostanie uzgodniona z szeregiem organów oraz będzie zgodna z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- W zakresie domeny strategicznej nr 7 Przedsiębiorczość planowane do realizacji są takie działania jak poprawa stanu technicznego dróg gminnych i powiatowych, rozbudowa węzła drogowego Cieszyn Pastwiska oraz utworzenie terminalu logistyczno - przeładunkowego w Kaczycach i Zebrzydowicach. W perspektywie długofalowej inwestycje przyczynią się do usprawnienia komunikacyjnego powiatu

cieszyńskiego, sprawniejszego poruszania się po drogach powiatu, bez częstych hamowań i rozpędzeń pojazdów. Na etapie opracowania niniejszej prognozy przytoczone zadania inwestycyjne nie mają opracowanych dokumentacji, nie ma uwarunkowań lokalizacyjnych i środowiskowych. W związku z tym trudno jest ocenić oddziaływanie na środowisko przyrodnicze. Pewnym jest iż w trakcie realizacji inwestycji wystąpią negatywne interakcje ze środowiskiem. Będą to oddziaływania krótkotrwałe i nieprzyczyniające się do stałych negatywnych zmian w środowisku.

Nie wszystkie planowane działania z trzech wymienionych powyżej domen strategicznych zawierają działania i projekty negatywnie oddziałujące na środowisko, duża część zadań nie wpływa w żaden sposób na zdrowia i życia mieszkańców na tereny przyrodnicze i chronionego krajobrazu ani na obszary NATURA 2000. Są to przedsięwzięcia o charakterze promocyjnym, edukacyjnym oraz organizacyjnym.

Po podjęciu decyzji o realizacji sprecyzowanej, **zgodnej z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego** konkretnej inwestycji będzie realizowana klasyfikacja co do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – kwalifikacja przedsięwzięcia nastąpi w trakcie odpowiednich procedur administracyjnych.

[4] Domeny strategiczne 1 i 5 Edukacja i Ochrona zdrowia i pomoc społeczna są ściśle związane z rozwojem kapitału ludzkiego i nie przewidują nowych działań inwestycyjnych. W wyniku ich realizacji nie wystąpi więc żadnego rodzaju oddziaływanie na świat zwierząt, roślin czy bioróżnorodność. Należy zauważyć, że pośrednim następstwem realizacji tych celów powinna być poprawa sytuacji materialnej ludności, co zazwyczaj wiąże się także z poprawą świadomości ekologicznej i większym zainteresowaniem stanem przyrody w miejscu zamieszkania i jego otoczeniu. Można więc przypuszczać, że w dłuższym okresie mogą mieć miejsce korzystne zmiany proekologiczne w świadomości mieszkańców.

[5] Oddziaływanie domeny strategicznej dotyczącej Edukacji (domena nr 1) na ludność (w kontekście oddziaływania na zdrowie, bezpieczeństwo, warunki materialne i jakość życia) jest jednoznaczne, należy spodziewać się następstw pozytywnych.

[6] Realizacja celów zawartych w domenie strategicznej nr 6 Przedsiębiorczość przyczyni się do rozwoju działalności gospodarczych, które praktycznie zawsze oddziałują niekorzystnie na warunki zamieszkania związane ze stanem środowiska. Aczkolwiek przepisy szczególne w praktyce eliminują możliwość prowadzenia działalności i rozwijania funkcji w sposób ewidentnie szkodzących środowisku, to do ważnych oddziaływań negatywnych zaliczyć należy (oprócz emisji różnego rodzaju zanieczyszczeń), także wzmożony ruch transportowy (dotyczy dowozu surowców, wywozu produktów, dojazdów do pracy, dojazdów interesantów, itp.). Ruch ten najczęściej realizowany jest przez samochody ciężarowe, które emitują znaczne ilości zanieczyszczeń, generują ponadnormatywny hałas, ponadto stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych i innych użytkowników ruchu; pośrednim skutkiem jest także niszczenie nawierzchni dróg na terenie powiatu (co wpływa na ograniczenie komfortu zamieszkania).

W aspekcie społecznym należy zwrócić uwagę, iż aktywizacja gospodarcza zawsze niesie skutki pozytywne i wymierne (choć niekiedy zauważalne dopiero w okresie kilku-kilkunastu lat). Zwiększenie liczby miejsc pracy powinno przyczynić się do ograniczenia odpływu i zwiększenia napływu migracyjnego, a więc przyniesie poprawę salda migracji.

Reasumując należy stwierdzić, iż oddziaływanie domeny strategicznej nr 6 na ludność skutkować będzie przede wszystkim stworzeniem warunków dla powstawania nowych miejsc pracy, co powinno w sposób bezpośredni przełożyć się na rozwiązanie części istotnych problemów społecznych powiatu – w tym zwłaszcza w sferze bezrobocia i ubóstwa społecznego. Korzyści społeczne i ekonomiczne będą jednak miały miejsce przy możliwych (i realnych) kosztach - związanych z pogorszeniem stanu środowiska (zwłaszcza ze zwiększeniem zanieczyszczeń, rozwojem infrastruktury, zagrożeniami dla bezpieczeństwa).

[7] Realizacja zamierzeń „domeny strategicznej nr 6” Przedsiębiorczość niewątpliwie zwiększy zużycie wody oraz spowoduje uboczne efekty produkcji w postaci ścieków. Efekty oddziaływania na środowisko będą więc negatywne i długotrwałe. Wystąpią oczywiście działania niwelujące i zapobiegawcze. Są one wynikiem rygorystycznych przepisów odnośnie realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz wprowadzania coraz nowocześniejszych technologii w proces produkcyjny. Ochrona zasobów strategicznych i ich racjonalne wykorzystanie jest jednym z priorytetów polityki ochrony środowiska zarówno na poziomie wspólnotowym jak i krajowym. Należy więc założyć, że potencjalnie negatywne skutki będą miały częściowo charakter pośredni i nieintensywny.

[8] Problematykę klimatu należy rozpatrywać jako jeden z głównych, globalnych i długoterminowych problemów związanych z ocenami oddziaływania na środowisko. Jest to zagadnienie złożone dotyczące wielu zagadnień gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Zmiany klimatyczne związane z działalnością człowieka Unia Europejska uznała za główny cel ochrony środowiska do 2010 roku. Realizacja zaplanowanych działań w zakresie domen strategicznych nr 4, 6 i 7 (Ochrona Środowiska, Przedsiębiorczość i Współpraca

transgraniczną) może spowodować negatywne oddziaływanie na środowisko. Może to być oddziaływanie trwałe, długoterminowe i bezpośrednie. Założyć należy, że w wyniku realizacji wymienionych celów powstaną nowe przedsiębiorstwa lokując swe inwestycje na obszarze powiatu cieszyńskiego, powstaną terminale przeładunkowo – logistyczne w Kaczycach i w Zebrzydowicach a także nowa sieć kanalizacji sanitarnej czy nowe drogi i mosty, wszystko to przyczyni się do niekorzystnych zmian w klimacie: nowe przedsiębiorstwa związana i z nimi infrastruktura. Pojawią się nowe źródła emisji do atmosfery. Planowane odgradzanie terenami zielonymi ma oddziaływanie lokalne i nie zrekompensuje globalnego oddziaływania na warunki klimatyczne.

[10] Realizację wszystkich domen strategicznych w aspekcie oddziaływania na zabytki należy ująć w dwojaki sposób. Po pierwsze wystąpi niewątpliwie pozytywne oddziaływanie w przypadku rewitalizacji zabytkowych obszarów w miejscowościach o zachowanym układzie historycznym niemniej jednak w wyniku promowania obszaru powiatu cieszyńskiego i jego niewątpliwych walorów zabytkowych i turystycznych będzie większy napływ turystów, co przyczynia się do zwiększonej ilości produkowanych odpadów, ścieków, a także niszczenia zasobów przyrodniczych poprzez zrywanie, deptanie roślin, płoszenie zwierząt, czy próby karmienia. Działania takie, mimo że lokalne mają zdecydowanie negatywny charakter środowiskowy.

Przy pracach związanych z rewitalizacją zabytkowych obszarów w miejscowościach o zachowanym układzie historycznym należy uwzględnić przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity w Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia wykonawcze do w/w Ustawy (w tym m.in. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000).

Ze względu na specyfikę regionu, dla którego opracowywany jest niniejszy dokument, tj. potencjalne występowanie w obszarze działań gatunków objętych ochroną (w tym głównie ptaki i nietoperze), przed przystąpieniem do prac związanych z polegających na rewitalizacji, remontach i modernizacjach historycznych i zabytkowych budynków należy, zgodnie z wytycznymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadzić oględziny (najlepiej z udziałem ornitologa), w celu potwierdzenia zasiedlenia obiektów objętych planowanymi pracami przez gatunki podlegające ochronie. Jeśli w obiekcie nie znajdują się siedliska gatunków chronionych, ornitolog znający problematykę zasiedlania budynków przez ptaki, ustali to w czasie pierwszych oględzin terenowych, co rozwiąże problem. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych (siedlisk tych gatunków) w obiektach, w których planowane jest przeprowadzenie robót mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, przed przystąpieniem do wykonywania robót należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust 2 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody na odstępstwo od zakazu, o którym mowa w art. 52 ust 1 pkt. 4, tj. o zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków. Opinię/ekspertyzę z przeprowadzonych oględzin, o których mowa była w powyższym akapicie, należy dołączyć do zgłoszenia do RDOŚ.

Reasumując należy stwierdzić, że realizacja domeny strategicznej nr 3 dotyczącej Kultury będzie miała jednoznacznie pozytywny wpływ na poziom dóbr materialnych, będzie to oddziaływanie o charakterze trwałym. W trakcie realizacji działań rewitalizacyjnych i remontowych należy zwrócić uwagę na siedliska ptaków i nietoperzy w celu ochrony ich miejsc bytowania i gniazdowania.

[11] Realizacja domeny strategicznej nr 6 i 7 Przedsiębiorczość i Współpraca transgraniczna przyczyni się do wzrostu wartości dóbr materialnych znajdujących się we władaniu zarówno sektora prywatnego (w tym także osób fizycznych), jak i publicznego.

Wśród priorytetowych typów projektów, które zamierza się realizować w ramach powyższych domen, znajduje się szereg zadań o charakterze stricte inwestycyjnym – obejmujących budowę infrastruktury towarzyszącej dla towarowego i osobowego ruchu tranzytowego, infrastruktury komunikacyjnej, połączenie w pasie przygranicznym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, grzewczej, energetycznej i teletechnicznej, a także osiągnięcie poprawy dostępności regionu poprzez remonty i modernizację dróg a także utworzenie dwóch terminali logistyczno – przeładunkowych.

Większość zapisanych w „Strategii...” zadań i działań inwestycyjnych jest w fazie pomysłów bez szczegółowych planów lokalizacyjnych, kosztorysowych. Większość z planowanych działań w sytuacji wyboru prawidłowej, zgodnej z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego nie będzie miała istotnego oddziaływania na środowisko. Nie mniej jednak są to inwestycje podlegające pod procedury środowiskowe i na etapie planowania konkretnych działań będą szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko. Będzie to realizowane po sprecyzowaniu konkretnych działań w trakcie procedur administracyjnych. Na chwilę opracowywania niniejszej prognozy można stwierdzić iż na etapie realizacji inwestycji z pewnością wystąpią niekorzystne oddziaływania na środowisko. Natomiast po dokonaniu wszelkich uzgodnień i po realizacji

zgodnie w planami zagospodarowania i wytycznymi jednostek nadzorujących inwestycje nie powinny wystąpić negatywne oddziaływania na środowiska i obszary NATURA 2000.

[12] realizacja domeny strategicznej 4 i 7 w tym działania związane z budową i modernizacją układu komunikacyjnego a także infrastruktury wod – kan wiąże się ze skutkami dwojakiego rodzaju, negatywnymi i pozytywnymi. Modernizacja układu drogowego w powiecie, może cechować się negatywnym oddziaływaniem na środowisko, bowiem zarówno budowa nowych odcinków tras komunikacyjnych jak też naprawa starych wymaga prowadzenia prac, które wiążą się z przekształceniami powierzchni ziemi i krajobrazu, niszczeniem pokrywy glebowej oraz zaburzeniem stosunków wodnych. W efekcie, możliwym następstwem podejmowanych działań jest zanieczyszczenie gleb w najbliższym sąsiedztwie drogi produktami spalania paliw, emisja zanieczyszczeń do atmosfery, wzrost natężenia hałasu, niekorzystne oddziaływanie na wody podziemne, przerwanie ciągłych struktur przyrodniczych oraz zaburzenie tras migracji zwierząt. Rozwojowi i modernizacji dróg towarzyszy najczęściej także rozbudowa infrastruktury w postaci punktów obsługi pasażerów (stacje benzynowe, bary, parkingi), które również są miejscami wytwarzania zanieczyszczeń – odpadów, ścieków.

Każdorazowo modernizacja drogi lub budowa nowej trasy powoduje wzrost natężenia ruchu, którego następstwem są wszystkie ww. elementy. Niemniej rozwój sieci drogowej bezpośrednio powiązany jest także z rozwojem gospodarczym i skutkuje wzrostem atrakcyjności gospodarczej regionu czy też tworzeniem nowych miejsc pracy. Sprzyja także zwiększeniu płynności ruchu, co bezpośrednio przekłada się na oszczędność w zużyciu paliw i zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza. Innym aspektem rozpatrywanego zagadnienia jest fakt, że budowa obwodnic i dróg tranzytowych, poza oddziaływaniem negatywnym, wnosi także wiele pozytywów – powoduje bowiem wyprowadzenie części ruchu samochodowego poza obszar zurbanizowany, co w efekcie powoduje zmniejszenie natężenia hałasu, ograniczenie emisji spalin, zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Droga dobrze zaprojektowana w krajobrazie zamiejskim lub miejskim, właściwie eksploatowana, może wywierać pozytywny wpływ na środowisko przez:

- uczestniczenie w tworzeniu nowej struktury krajobrazu (droga jest elementem fizycznym i jej oddziaływanie może być równie silne jak innych obiektów, upraw, zalesienia itp.),
- przejęcie ruchu ze stref wrażliwych na niekorzystne oddziaływania i zagrożonych środowiskowo, np. obwodnice przejmujące ruch z dróg przechodzących przez miejscowości i śródmieścia małych miast lub przechodzących w pobliżu obiektów zabytkowych,
- poprawę warunków funkcjonowania wybranych stref miasta wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach, przez stworzenie możliwości uspokojenia ruchu i odtworzenia wspólnot w osiedlach i przy drogach, dzięki budowie obwodnic drogowych,
- wywieranie wpływu na zagospodarowanie obszaru, przez tworzenie sieci połączeń sprzyjających rozwojowi i przestrzennemu rozmieszczeniu różnych funkcji w obszarze (rolnictwo, przemysł, handel i inne usługi, nauka, mieszkalnictwo, rekreacja itp.),
- stwarzanie szans dobrego eksponowania walorów zabytkowych lub przyrodniczych obszaru, do czego może się przyczynić odpowiednie prowadzenie drogi.

Prawidłowa sieć kanalizacyjna przyniesie znaczne korzyści zarówno dla środowiska, zdrowia okolicznych mieszkańców, a także wymierne korzyści materialne. Pod względem ochrony środowiska, najbardziej niekorzystnym elementem technologicznym będzie tu oddziaływanie przedsięwzięcia na stan wód gruntowych i pomimo najlepszych zabezpieczeń, największym problemem będzie migracja niezorganizowana wód nieobjętych pod względem chemicznym dla otoczenia przyrodniczego. Kumulacja ścieków i przesyłanie ich do oczyszczania biologicznego stanowi najpoważniejszy argument dla budowy sieci kanalizacji sanitarnej, a przy bezawaryjnej eksploatacji będzie można nie tylko zminimalizować ładunek zanieczyszczeń wód powierzchniowych, ale także emisję odorów powstających podczas długotrwałego kumulowania ścieków w zbiornikach.

W pierwszej kolejności oddziaływania negatywne będą dotyczyły przekształceń środowiska na etapie prowadzenia prac budowlanych, dlatego też niezwykle istotną kwestią jest dokładna analiza warunków przyrodniczych na terenach objętymi pracami, tak aby realizowana inwestycja nie spowodowała trwałych znaczących zmian w środowisku, w tym m.in. w środowisku hydrogeologicznym (etap projektu). Innym oddziaływaniem o wydźwięku negatywnym związanym z omawianym zagadnieniem może być czynnik o charakterze społecznym – a mianowicie wzrost presji urbanizacyjnej na obszarach podmiejskich o dobrze rozwiniętej infrastrukturze techniczno – inżynierskiej.

Zasadniczo jednak należy pamiętać, że w końcowym efekcie rozbudowa i modernizacja infrastruktury techniczno – inżynierskiej jest działaniem pozytywnym, ograniczającym przede wszystkim degradację wód

powierzchniowych i podziemnych w wyniku nasilającej się antropopresji (zmniejszenie ilości zrzutów ścieków nieoczyszczonych, zmniejszenie spływu zanieczyszczeń obszarowych).

[13] Domeny strategiczne 1 i 5 należą do typowych działań „miękkich”, a więc ukierunkowanych na rozwój kapitału ludzkiego, a nie na projekty typu inwestycyjnego („twarde”). Bezpośrednie konsekwencje ich realizacji nie będą miały żadnego wpływu na obszar obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne czy obszary Natura 2000. W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań pośrednich – dotyczących ogółu zagadnień oddziaływania człowieka na środowisko, związanych z rosnącą świadomością ekologiczną będącą nieodłącznym elementem poprawy jakości życia mieszkańców.

[14] Oddziaływanie domen strategicznych 2 i 7 na dobra materialne będzie wiązało się przede wszystkim z tworzeniem nowego zainwestowania służącego bezpośrednio rozwojowi turystyki, sportu i rekreacji (urządzenie terenów, budowa infrastruktury, rozwój bazy gastronomicznej, noclegowej, usług, sfery rozrywkowej, informacji turystycznej, itp.). Jest to zainwestowanie o bardzo zróżnicowanym charakterze, wartości i możliwości wykorzystania na cele inne niż turystyczno-rekreacyjne. Należy się także spodziewać inwestycji w zainwestowaniu już istniejącym – mających na celu poprawę ich funkcjonalności, estetyki, dostosowania do nowej funkcji. Będzie to dotyczyło np. dworców, parkingów, układu drogowego, niektórych instytucji kultury, itp.

[15] Realizacja domeny strategicznej nr 1 Edukacja w aspekcie oddziaływania na ludność będzie miała oddziaływanie jednoznacznie pozytywne. Ogół działań zamierzonych dla wdrożenia w ramach tego celu wiąże się z podniesieniem poziomu edukacji zarówno młodzieży i dorosłych w istniejących ośrodkach akademickich poprzez dostosowanie kształcenia do nowoczesnych potrzeb zrównoważonego rozwoju regionu cieszyńskiego oraz zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach dla mieszkańców Śląska cieszyńskiego oraz osób z innych regionów kraju i zagranicy. Działania te przyczynią się do wyrównywania szans edukacyjnych, rozwoju potencjału Śląska Cieszyńskiego a także do promocji powiatu cieszyńskiego.

6.1 Podsumowanie przewidywanych oddziaływań na poszczególne aspekty

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że generalnie realizacja zaproponowanych w aktualizacji „Strategii...” domen i celów wpłynie korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości. Nie oznacza to jednak, że w trakcie realizacji dokumentu nie wystąpią czasowo negatywne oddziaływania na środowisko o różnym natężeniu. Należy jednak pamiętać, że mają one charakter przejściowy a ich ewentualne negatywne wpływy są rekompensowane wskutek osiągnięcia wymiernego efektu ekologicznego i społecznego.

Z niekorzystnymi skutkami środowiskowymi związane będą przede wszystkim inwestycje z zakresu infrastruktury techniczno – inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć zarówno fazy budowy jak i eksploatacji. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć realizowanych w sektorze wód (m.in. budowa wodociągów i kanalizacji, budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków), powietrza atmosferycznego i hałasu (rozbudowa i modernizacja sieci drogowej).

Należy w tym miejscu podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

- przekształceń krajobrazu (drogi, oczyszczalnie ścieków, obiekty hydrotechniczne),
- wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (rozbudowa infrastruktury drogowej),
- zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (budowa kanalizacji, budowa dróg),
- przerwania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (budowa dróg).

Ważną kwestią jest odpowiednia i prawidłowa lokalizacja przedsięwzięć w zakresie turystyki, wszelkie działania inwestycyjne planowane na terenie powiatu cieszyńskiego muszą być zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Lokalizacja zgodna z MPZP wyeliminuje możliwość lokalizacji inwestycji o charakterze oddziałującym na środowisko z obszarów chronionych oraz z obszarów należących do sieci NATURA 2000. W czasie opracowywania niniejszej prognozy nie ma możliwości określenia możliwego oddziaływania, gdyż nie ma konkretnych planów dotyczących sposobu zagospodarowania obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz miejsc wypoczynku sobotnio - niedzielnego.

Odrębną kwestię stanowią inwestycje budzące konflikty społeczne, co jest związana ogólnie z lokalizacją nowych inwestycji. Nie ulega wątpliwości, że mogą one wystąpić w trakcie realizacji dokumentu, co z kolei będzie wiązało się z koniecznością podjęcia decyzji obejmującej: zmianę realizacji projektowanego przedsięwzięcia, wykonanie działań kompensacyjnych lub całkowitą rezygnację z inwestycji.

Wybór jednego z ww. rozwiązań będzie uzależniony od szeregu czynników spośród których największe znaczenie będzie miał aspekt środowiskowy i społeczny. Dodatkową kwestią dotyczącą jednak już wszystkich zadań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednich procedur i opracowanie stosownych dokumentów uwzględniających ewentualny wpływ inwestycji na środowisko.

Ostatecznie należy jednak podkreślić, że realizacja aktualizacji „Strategii...” z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

- racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych;
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym m.in. poprzez efektywniejsze i wydajniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych i przemysłowych;
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych pochodzących z sektora gospodarczego, ale również związanych z tzw. niską emisją;
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na Obszary Natura 2000

Analiza celów strategicznych, celów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- działania inwestycyjne polegające na budowie infrastruktury ochrony środowiska takiej jak sieć kanalizacji sanitarnej czy budowa i modernizacja dróg nie przyczyni się do długofalowych negatywnych oddziaływań na środowisko. Na etapie realizacji inwestycji wystąpią krótkotrwałe oddziaływania, które należy w miarę możliwości minimalizować.
- planowane działania polegające na budowie zbiorników retencyjnych odbędą się z zachowaniem życia biologicznego w tym hodowli pstrąga,
- pośrednie efekty celów rozwoju są w kontekście oddziaływania na Naturę 2000 trudne do zdefiniowania – prawdopodobnie ich wpływ będzie minimalny, ale jego charakter – pozytywny.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny

Analiza celów strategicznych, celów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- wszelkie działania inwestycyjne wiążące się z przekształceniami przestrzeni wpływają na analizowane zagadnienia – wiążą się ze zmianą charakteru użytkowania terenu, zmianą charakteru powierzchni biologicznie czynnej, z podziałami terenu i osłabianiem jego odporności na antropopresję, z tworzeniem barier przestrzennych, z wyparciem pewnych gatunków i/lub wprowadzaniem w ich miejsce nowych, z wprowadzaniem nowego charakteru roślinności w związku z urządzaniem terenów zielonych, zieleni ozdobnej, zieleni izolacyjnej, itp. Zdecydowana większość opisanych zmian ma charakter negatywny, ale nie jest to regułą i każdorazowo indywidualna ocena poszczególnych przedsięwzięć, może być odmienna,
- aktualizacja „Strategia...” przewiduje szereg działań o charakterze prospołecznym, zmierzających przede wszystkim do poprawy jakości życia mieszkańców (poprzez aktywizację gospodarczą, społeczną, poprawę warunków mieszkaniowych). Zmiany o takim charakterze wiążą się zawsze także z poprawą świadomości ekologicznej ludności i podejmowaniu działań na rzecz ochrony środowiska (jego stan wraz z poprawą sytuacji materialnej, staje się immanentnym składnikiem wysokiej jakości życia). W tym aspekcie ustalenia aktualizacji „Strategii...” należy uznać za wpływające pośrednio i w długim okresie, w sposób pozytywny na bioróżnorodność, świat zwierząt i świat roślin,
- spośród zaproponowanych w aktualizacji „Strategii...” celów strategicznych, szczególnie duże znaczenie negatywne na analizowane aspekty środowiska będą mieć domeny: 2 i (w zależności od przyjętych rozwiązań szczegółowych) być może także 4 i 6.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na ludzi. Analiza celów strategicznych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów oraz zakładanych rezultatów realizacji celów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- aktualizacja „Strategii...” zawiera szereg ustaleń o charakterze jednoznacznie prospołecznym –wiążą się one przede wszystkim z:
 - poprawą warunków zamieszkania (w tym stan przestrzeni publicznych, jakość infrastruktury technicznej, dostępność infrastruktury społecznej),
 - poprawą sytuacji materialnej (tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój nowych funkcji powiatu, wdrażanie programów mających na celu poprawę poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych),
 - poprawę warunków codziennego życia (optymalizacja sieci drogowej, rozwoju technologii informatycznych);

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na powierzchnię ziemi i krajobraz. Analiza celów strategicznych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów oraz zakładanych rezultatów realizacji celów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- w znacznej mierze działania zawarte w aktualizacji „Strategii...” dotyczą przestrzennie obszarów już zagospodarowanych, pełniących określone funkcje, a realizacja zapisów aktualizacji „Strategii...” ma za zadanie ich uzupełnienie. W związku z tym oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi i krajobraz jest w większym stopniu pozytywne niż negatywne.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na klimat. Analiza celów strategicznych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów oraz zakładanych rezultatów realizacji celów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- rozwój ruchu komunikacyjnego na terenach cennych przyrodniczo nie przyczyni się do zmniejszenia globalnej presji na zmiany klimatyczne, jednak udrażnianie ruchu samochodowego zmniejszy negatywne oddziaływanie,
- nie przewiduje się znaczących oddziaływań w zakresie rozwoju turystyki, który ma mieć łagodny charakter uwzględniający walory przyrodnicze.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na zasoby naturalne. Analiza celów strategicznych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów oraz zakładanych rezultatów realizacji celów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- aktualizacja „Strategii...” zawiera szereg zapisów dotyczących budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska (kanalizacji), co w znacznym stopniu ogranicza oddziaływanie negatywne poszczególnych celów na zasoby naturalne, jakimi są złoża wód podziemnych wykorzystywanych jako woda pitna dla mieszkańców powiatu.
- ponieważ znaczna część zasobów naturalnych znajdujących się na terenie powiatu jest chroniona w sposób naturalny oraz poprzez działający system prawny to oddziaływanie realizacji poszczególnych celów na zasoby naturalne jest stosunkowo niewielkie i zazwyczaj nie będzie miało istotnego wpływu na te zasoby.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na zabytki. Analiza celów strategicznych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów oraz zakładanych rezultatów realizacji celów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- Działania związane z rewitalizacją obszarów w miejscowościach o zachowanym układzie historycznym (Cieszyn, Strumień, Istebna, Skoczów) przyczynią się do poprawy stanu technicznego występujących tam zabytków, będzie to trwałe i korzystne oddziaływanie mające wpływ na podniesienie atrakcyjności Śląska Cieszyńskiego.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” na dobro materialne. Analiza celów strategicznych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów projektów oraz zakładanych rezultatów realizacji celów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- aktualizacja „Strategii ...” nie zawiera ustaleń, które prowadziłyby do dających się przewidzieć istotnych strat w zakresie wartości i jakości dóbr materialnych,
- aktualizacja „Strategii ...” zawiera szereg ustaleń prowadzących do podniesienia wartości i jakości dóbr materialnych, zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej,
- realizacja ustaleń aktualizacji „Strategii...” będzie się wiązała z tworzeniem korzystnych warunków dla dokonywania inwestycji na terenie Śląska Cieszyńskiego – dotyczy to inwestycji w zakresie przedsiębiorczości, handlu i usług,
- realizacja ustaleń aktualizacji „Strategii ...” będzie się wiązała z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, renowacja zabytków, realizacja nowych elementów małej architektury, realizacja nowych lub poprawa stanu istniejących terenów zieleni),
- realizacja ustaleń aktualizacji „Strategii ...” będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania.

Podsumowanie przewidywanych oddziaływań poszczególnych celów.

W tabeli przedstawiono syntetyczne – ogólne oceny możliwego oddziaływania domen rozwojowych rozwoju Śląska Cieszyńskiego na różne elementy środowiska. Dla 7 domen strategicznych przeanalizowano ich możliwy wpływ na 13 aspektów środowiska – wystawiono zgeneralizowane oceny.

Przeprowadzona wieloaspektowa analiza oddziaływań na różne elementy środowiska wskazuje, że realizacja uogólnionych domen strategicznych rozwoju Śląska Cieszyńskiego powodować będzie stosunkowo niewielkie oddziaływania, i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym. Co ważne, na powyższą neutralną ocenę, tylko w niewielkim stopniu wpływa brak wiedzy na temat szczegółów planowanych rozwiązań i podejmowanych działań (w tym przypadku rodzaje i charakter oddziaływań będzie można ocenić dopiero na etapie podejmowania decyzji co do konkretnych przedsięwzięć) – w kilku przypadkach ocenianych przedsięwzięć nie wystawiono oceny, uzależniając ją od szczegółów dotyczących ich realizacji. W pozostałych przypadkach – stwierdzenie, iż dany cel nie będzie w sposób zauważalny oddziaływał na środowisko, poprzedzone było analizą projektowanych priorytetowych działań oraz spodziewanych efektów ich realizacji.

Tabela 4 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska

Oznaczenie domen	przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	Rośliny	Wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Domena strategiczna 1 Edukacja	o	o	+	o/+	o/+	o/+	o/-	o	o	o	o	o/+	o/+
Domena strategiczna 2 Turystyka i sport	-/+	-/+	+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	o	o
Domena strategiczna 3 Kultura	o	o	+	o/+	o/+	N	N/-	o	-	o	o	+	+
Domena strategiczna 4 Ochrona środowiska	-/+	-/+	+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	+	o	o
Domena strategiczna 5 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	o	o	+	o/+	o/+	N	o	o	o	o	o	o	o
Domena strategiczna 6 przedsiębiorczość	-/+	-/+	+	o/N	o/N	-/N	-/N	-/N	-/o	-/+	o	o	+

Domena strategiczna 7 Współpraca transgraniczna	-/+	N	+	-/o	-/N	-/N	-/N	-/N	-/N	-/N	-/+	o	o	+
--	-----	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---	---	---

Źródło: Opracowanie własne

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(o) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonego celu nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie. Tak duża liczba ocen neutralnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych – spośród 7 celów głównych, tylko 2 w sposób ewidentny i mocno inwazyjny wkraczają w środowisko przyrodnicze i są osadzone w konkretnej przestrzeni, która może pełnić funkcje ekologiczne.

Dwa inne cele mają natomiast typowy charakter projektów miękkich – związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz poprawę dostępności do opieki społecznej i do usług medycznych, a więc nie mają bezpośredniego (a nawet istotnego pośredniego) wpływu na przestrzeń i środowisko, a jeden z celów, dotyczących kultury pomimo częściowo inwestycyjnego charakteru, nie będzie w żaden sposób wpływał na środowisko.

Co ciekawe – realizacja celów będzie miała zdecydowanie większy wpływ na mieszkańców Śląska Cieszyńskiego (zakłada się zdecydowaną przewagę oddziaływania pozytywnego, choć dostrzega się kilka potencjalnych sytuacji problemowych), niż na pozostałe 12 analizowanych aspektów – potwierdza to tezę, że strategię rozwoju to opracowania służące przede wszystkim aktywizacji społeczno-gospodarczej (zagadnienia dotyczące stricte przyrody są znacznie ważniejsze w opracowaniach z zakresu zagospodarowania przestrzennego). Warto zauważyć także rygorystyczne przepisy prośrodowiskowe regulujące proces inwestycyjny, dużą odpowiedzialność urbanistów i planistów przestrzennych w procesie inwestycyjnym i wreszcie rosnącą świadomość ekologiczną mieszkańców, którzy wraz z poprawą sytuacji ekonomicznej coraz większe znaczenie przykładają do warunków życia wynikających z atrakcyjnego otoczenia przyrodniczego.

W kilkunastu przypadkach nie było możliwe wydanie jednoznacznej oceny. Dostatecznie częste są sytuacje, gdy cel ma bardzo złożony charakter i poszczególne działania w ramach tego celu mogą w różny sposób oddziaływać. Prawidłowa, zgodna z zapisami MPZP lokalizacja inwestycji rozwieje większość wątpliwości dotyczących lokalizacji przedsięwzięć, które jeśli zostałyby ulokowane na terenach przyrodniczo cennych wykazywałyby istotne oddziaływanie negatywne, natomiast wszelkie plany inwestycyjne zanim zostanie wbita przysłowiowa łopata myszą wykazać zgodność z dokumentami wyższych szczebli a także przejść z pozytywnym skutkiem wszelkie procedury administracyjne.

Takie działania dają podstawy do stwierdzenia iż inwestycje w zakresie turystyki nie będą w znaczący sposób negatywnie oddziaływać na środowisko i jego integralność.

7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach aktualizacji „Strategii...” które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, sieć gazowa, regulacja rzek i potoków, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, zbiorniki retencyjne oraz infrastruktura turystyczna. Wszelkie te działania będą realizowane zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska oraz z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, dla każdej mogącej negatywnie oddziaływać inwestycji przeprowadzona zostanie procedura środowiskowa łącznie w opracowaniu szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć lub całkiem zniwelować poprzez lokalizację zgodną z MPZP, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Przy realizacji koncepcji budowy zbiorników małej retencji w miejscach gdzie ich budowa i funkcjonowanie nie będzie znacząco ingerować w środowisko należy tak planować zakres prac budowlanych, aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych oraz zachować życie biologiczne. W celu zmniejszenia negatywnego wpływu budowli hydrotechnicznych na ciągłość cieków należy zaprojektować przepławki dla ryb. Dla eliminacji ujemnych dla środowiska skutków piętrzenia wody w zbiorniku retencyjnym, należy na etapie opracowywania koncepcji jego budowy, przewidzieć wykonanie systemów regulujących stosunki wodne na obszarach przyległych. Aby zapobiec eutrofizacji zbiornika należy w obrębie zlewni zbiornika zapewnić budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków oraz stworzyć strefy buforowe co ograniczy spływ substancji biogennej z pól.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków, budowa skrzyżowań wielopoziomowych. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach aktualizacji „Strategii...” ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym zakresie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Innym zagadnieniem jest proponowanie rozwiązań alternatywnych dla działań związanych z utworzeniem kompleksów rekreacyjno – sportowych czy miejsc weekendowego wypoczynku, czy budowy zbiorników retencyjnych, a także zagospodarowania terenów cennych turystycznie, w takich przypadkach możliwe jest wskazanie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych. **Wszystkie planowane lokalizacje w/w przedsięwzięć muszą być zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co eliminuje ryzyko znaczącego oddziaływania na środowisko.**

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy, rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmienia, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

W trakcie opracowywania niniejszej prognozy nie natrafiono na trudności wynikające z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach aktualizacji „Strategii...” konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3.10.2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), co najmniej w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy;
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki, jak i również dostępne dane są zbyt ubogie, aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w ochrony przyrody i środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na realizację postanowień projektu aktualizacji „Strategii...”.

Prognoza realistyczna uwzględniono w niej dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na realizację postanowień dotychczasowej wersji „Strategii...”.

Prognoza pesymistyczna powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na realizację postanowień aktualizacji „Strategii...”, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Ujęcie jakościowe dla elementów aktualizacji „Strategii...”, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tą można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące wykonania postanowień aktualizacji „Strategii...”. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania których celów projektu aktualizacji „Strategii...”.

10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych w projekcie aktualizacji „Strategii...” przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku. W konwencji jako oddziaływanie transgraniczne określono jakiegokolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej strony. W załączniku 1 i załączniku 3 ww. konwencji określono działalności i dodatkowe kryteria, które wskazują na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Realizacja aktualizacji „Strategii...” w ramach domeny strategicznej nr 7 Współpraca Transgraniczna zakłada nie tylko wspólne polsko – czeskie planowanie przestrzennej rozwój systemu współpracy i wymiany informacji gospodarczego. W ramach projektu aktualizacji „Strategii...” zaplanowano także połączenie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, grzewczej, energetycznej i teletechnicznej. Działania te z pewnością wpłyną w fazie realizacji na stronę polską i czeską, natomiast w fazie eksploatacji przyczynią się do zmniejszenia zrzutu surowych ścieków do rzek i potoków, poprawę zdrowotności a także poprawę standardów życia mieszkańców po obu stronach granicy. W ramach transgranicznej ochrony środowiska przewidziano w projekcie aktualizacji „Strategii...” budowę systemu monitoringu w zakresie ochrony wód, powietrza i lasów oraz działania minimalizujące skutki szkód górniczych wynikających z eksploatacji w pasie granicznym.

Zaproponowane w ramach projektu aktualizacji „Strategii...” działania w zakresie pozostałych sześciu domen strategicznych nie tworzą żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach aktualizacji „Strategii...” ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

Na etapie opracowywania niniejszej prognozy według stanu wiedzy na chwilę obecną stwierdzono, że realizacja aktualizacji „Strategii...” nie wskazuje na możliwość negatywnego stałego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016” były przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Nadrzędnym celem przedmiotowego dokumentu była analiza potencjalnych skutków, zarówno pozytywnych jak i negatywnych, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją zadań sformułowanych w aktualizacji „Strategii rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016”. Należy w tym miejscu zaznaczyć także, że przedmiotem analizy w aspekcie oddziaływań negatywnych było nie tylko wskazanie możliwości ich wystąpienia, ale również sformułowanie zaleceń mających na celu ich ograniczenie bądź wręcz zapobieżenie im.

W kontekście powyższego punktem wyjścia dla opracowania „Prognozy...” była analiza stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze Powiatu Cieszyńskiego oraz wskazanie najważniejszych problemów w tym zakresie.

Analizy stanu aktualnego dokonano w oparciu o informacje uzyskane od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych), na podstawie danych uzyskanych z gmin i powiatu. Rokiem bazowym dla prowadzonych analiz był rok 2011 oraz, w przypadku braku wiarygodnych informacji, korzystano także z danych za rok 2009-2010

Ocena stanu środowiska powiatu wskazują następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska:

Powietrze atmosferyczne:

- pogorszenie jakości powietrza ze względu na benzo(alfa)piren i pył zawieszony przy szlakach komunikacyjnych,
- pogorszenie jakości powietrza na obszarze powiatu pod względem zawartości ozonu w warstwie przyziemnej (troposferycznej),
- wzrastająca liczba obszarów stref zakwalifikowanych do klasy C,
- niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.

Wody powierzchniowe i podziemne:

- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na części obszarów wiejskich,
- niski stopień oczyszczania ścieków,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi,
- brak kompleksowych planów gospodarowania wodami, w tym planu przeciwdziałania skutkom suszy,
- pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w obrębie terenów zurbanizowanych,
- brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej oraz brak racjonalizacji gospodarki wodnej w sektorze przemysłowym oraz wodochłonność procesów produkcyjnych.

Hałas:

- ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i powolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów,
- postępujący proces degradacji obszarów „cichych”,
- nie uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań związanych z ochroną przed hałasem.

Ochrona przyrody i krajobrazu:

- brak dokumentacji dla części obszarów chronionych,
- zaśmiecanie lasów.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w aktualizacji „Strategii...” na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Negatywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia w ramach celów strategicznych:

- opracowanie wieloletniego programu rozwoju bazy sportowa rekreacyjnej,
- rozbudowa infrastruktury technicznej,
- Poprawa infrastruktury drogowej Śląska Cieszyńskiego,
- stworzenie infrastruktury towarzyszącej dla towarowego i osobowego ruchu tranzytowego

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z faza realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np. inwestycje drogowe),
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe, regulacja rzek i potoków),
- pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg, napływ dużej ilości turystów w związku z zagospodarowaniem terenów dla turystów),
- podwyższenie poziomu hałasu (np. inwestycje drogowe, napływ dużej ilości turystów w związku z zagospodarowaniem terenów dla turystów),
- przerwanie szlaków migracji (np. inwestycje drogowe, budowa zbiorników retencyjnych).

Realizacja żadnego z proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą stałego negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Negatywne oddziaływanie na środowisko ww. przedsięwzięć można w pierwszej kolejności minimalizować poprzez wybór najbardziej racjonalnej ich lokalizacji zapewniającej zarówno wymierny efekt ekologiczny jak i społeczno – ekonomiczny, czyli innymi słowy – równowagę przyrodniczą. Warunkiem wyboru najbardziej optymalnej lokalizacji jest analiza przepisów prawnych z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych, dokumentów strategicznych oraz aktów prawa miejscowego (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko proponowanie rozwiązań alternatywnych innych niż lokalizacyjne nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

W przypadku gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie edukacji, opieki społecznej, ochrony zdrowia, a także ochrony środowiska co negatywnie wpływać będzie na komfort życia i zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje:

- wzrost wykształcenia mieszkańców powiatu cieszyńskiego,
- stworzy lepszy dostęp do świadczeń medycznych zarówno na poziomie podstawowym jak i do specjalistycznych usług medycznych,
- podniesienie standardu opieki społecznej,
- zwiększenie świadomości społecznej w zakresie kultury i edukacji regionalnej i artystycznej,
- stworzenie lepszych warunków do rozwoju przedsiębiorczości i współpracy międzyregionalnej,
- poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego,
- wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

Materiały i opracowania wykorzystane przy opracowaniu niniejszej „Prognozy...”

1. Profil Społeczno-Gospodarczy Powiatu Cieszyńskiego, Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.,2001,
2. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, GIG, Zakład Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska, 2003,
3. Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego w latach 2004-2006,
4. Uzupełnienie Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Cieszyńskiego,
5. Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Cieszyńskiego za lata 2004-2006, Przedsiębiorstwo Techniczno-Handlowe „EMI” sp. z o.o., 2007,
6. Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego” na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus Sp. z o.o. 2008,
7. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (Betleja J. i inni). 2006. Waloryzacja przyrodnicza obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”. Katowice, Bytom.